

Benedixisti dñe terrā tuā auertisti
ira plebis tuę
Qui sedes
per cherubim
et veni
in
monte qui sedet
iacob
ioseph
vra
domini te et uoluntate
facimus

2° WA
530
W 2

Auertisti
ira plebis tuę
Exalta
nā tuā et ve
uos fide as nos
Benedixisti
domine ter
ram tuā
captiuitatē iacob
iniquitatē ple
bis tuę
sollamus
deus noster
ut nos

grā q̄ta

475: H. E.

2° WA 530 (2)

Stengel, Carol

Dpl. 2238

W

416 106 006 200 17

1024

MONASTERIOLOGIA.

In Quâ

INSIGNIVM ALIQUOT MONASTERIORVM

Familia S. BENEDICTI in Austria, & Germaniâ. Origines Fundatores, Clariq; Viri ex eis oriundi describuntur, eorundemq; Idæ æt incisæ oculis subijciuntur.

AUCTORE,

R. P. D. CAROLO STENGELIO ABBATE ORD. S. BENEDICTI.

PARS ALTERA.

Augustæ Vindelicorum, Typis Andree Apergeri.

ANNO M. DC. XXXVIII.

DOCTRINAM SAPIENTIAE ET DISCIPLINAE SCRIPSI IN CODICE SVO

RAMI EIVS HONORIS ET GRATIAE.

Mauhis Kager Jmu. Christopho, Greitter Augustæ sculp.

Cum liber, Monasteriologia, dictus nec bonis moribus nec
fidei Catholicae aduerferetur, cum publicari permittimus,
Augustæ 2. Maij. Anno 1636.

Gaspar Zeillerus SS. Theologiæ
Doctor, Vicarius Generalis Augustanus.

In laudem Auctoris.

CAROLVS STENGELIVS.

Anagramma.

VT SOL CLARENS VIGES.

Q Vis sis STENGELI ne TE quæsiueris extra,
Nominis ecce tui sat metagramma notat.

Nempe Vigēs vt Sol clarens. Et nomina rebus
Consona? Quis dignum hoc Nomine iactet Epos.

Non ego: ni cupiam tenebras offundere soli

Aut dare thyrsigero bacchica fersa DEO.

Nam sat habes famæ per tot monumenta laborum

Quæis solem soli reddis Apollineo.

TV BENEDICTINÆ fulges decus omne Coronæ

Quæ viget Eois, Hesperiaq; plagis.

Illius antiquas TV nostra in sæcla reductis

Historias, terso pumice. Iudicij.

Illius innumeri, TE promo ac vindice, sancti

Clarius in terris exeruerè caput.

Arbitra Mnemosyne est: **VIVAT STENGELIVS**, inquit

Ipsæ suæ famæ ventilet vsq; facem.

Vsq; solo sol hic radiet, dum præmia Solis

Æterni capiat non peritura polo.

F. Antonius Sauther, SS. Theologiæ Doctor, Subprior
Cremifanensis fecit.

Univ. Bibl.
München

ANTONIO
ILLVSTRISSIMO S. R.
I. PRINCIPI, REVERENDISSI-
MO EPISCOPO VIENNENSI,
AMPLISSIMO ABBATI CHREMI-
PHANENSI, DOMINO IN BERNSTAIN, SHEREN-
STAIN, ET KREMSEGG, S. C. M. CONSILIA-
RIO INTIMO, &c.

REVERENDISSIME PRÆSVL, ILLVSTRIS-
SIME PRINCEPS.

QUATIANIMI hominem, nullus omnino dolor acerbius urit,
quam beneficiorum magnitudini, pro voto respondere non posse. Quam-
quam in hac (quam dico) molestia, illud tamen occurrit solatium; quod
nominum tot è beneficijs contractorum, tam lenta erasio, non mea, sed
temporum iniquitate contingat. Nempe vt singulari quodam splendore
ILLVSTRISSIMAM TVAM CELSITVDINEM colam, amor ac
obseruantia monent, sed imbecillitas & inopia vetant. Mihi quidem certè, incomparabile
beneficium istud etiamnum sedet altè mente repostum, quo per integram ferme trieteridem,
exilij mei arumnas, munificentia Tua benignâ sustentatione leuauit. Quare irem nunc ego
buccinator in Laudes tuas, nisi modestiam potius Tuam, quam debitum meum intueri de-
ceret. Id enim pralustrum, hoc est, Tui similium animorum ingenium est, vt quem mo-
dum in laudabilibus rebus gerendis longè transcendunt, eum in suis tamen laudibus cele-
brandis requirant. Taceo igitur diuersa COENOBIA pristino à Te nitori restituta, vt eorum
alter omnino CONDITOR dici merearis. Dissimulo regalem ASCETERII TVI BASILI-
CAM, quam Tu ex LATERITIA planè reddidisti MARMOREAM. Prætereo supre-
mam CAMERÆ CÆSARÆ (cui sedulitate Tuâ, ad pristinos redditus, annuam DECIES
CENTENVM MILLIVM accessionem dedisti) præfecturam, à Te magnificentissimè,
imò sanctissimè gestam: solent enim viri DEO dicati, etiam profanissima quæq; negotia,
Virtutis suæ (vt sic loquar) contactu caelestia quodammodo, Diuinâq; efficere. Sileo ad ma-
ximos Imperij Principes atq; Comitibus, adeo præclare obitus LEGATIONES, vt ad hoc officij
genus, non tam ab AVGVSTISSIMO inter homines CAPITE, quàm ab ipso SACRATIS-
SIMO NUMINE videreris delectus. Omitto Episcopatum VIENNENSEM miris à Te
prouentibus auctum & PALATIO quoq; Maiestate plenissimo exornatum: Episcopatum,
inquàm cuius Tu commodis amplificandis, noctes diesq; incumbis: non enim hac Tibi parasti,
qui Magnitudinem Tuam non adibus metiris, aut auro, sed rebus, nobilissimè iuxta ac
generosissimè gestis. Transeo pulcherrimarum Virtutum Tuarum lumina, quibus Tu alijs
ad excellentem rectè viuendi normam, veluti facem pratulisti. Inter summos namq; nego-
tiorum

tiorum grauiſſimorum (ut ita dicam) conflictus & turbas, tanquam in otio profundissi-
mo, quotidianam DEO hostiam ferre: ieiunia Ecclesia legibus instituta, adeo rigide colere,
velut inter assiduos & planè catenatos labores, laborem nullum sentire; Templis quoq; fre-
quentandis indefessum semper existere, ut nempe per hac celi vestibula in ipsum tandem
caelum ranciscaris ingressum; pompam deniq; Eucharisticam magnifico frequenter comi-
tatu deducere, & ipsam Hierothecam manibus proprijs deferre; cum utiq; Principi etiam
honorificum accedat, satellitem Numinis fieri: hac inquam, & alia hoc genus complura
(quæ ipse præsens oculis assidue usurpauit) eiusmodi profecto sunt, ut Epistolio breui, tan-
quam ILLAS nuce, comprehendere non queant, sed etiam prolixiorum tractationem requi-
rant. His igitur tantis Virtutibus Tuis: unaq; ingenti Tuorum in me beneficiorum cumulo,
aliquid saltem honoris redhibiturus (quanquam denuò exul, & omnium rerum egenus)
offerò ILLVSTRISSIMÆ CELSITVDINI TVÆ, hancce MONASTERIOLOGIAM,
præcipua AVSTRÆ, & nonnulla superioris atq; inferioris GERMANIÆ Monasteria
Ordinis nostri continentem, gratissimum utiq; munus tam benefico Religiosorum omnium
Patrono: quanquam quid munus appello, quod debitum planè agnosco: Ingenui namq; ani-
mi esse, existimaui semper, ut cuius amplissimis in te meritis satisfacere nequeas, ei te pluri-
mum tamen debere testeris. TVÆ autem ILLVSTRISSIMÆ CELSITVDINIS, ea in me
beneficia extiterunt hæcenus, ut omnem mihi spem pro dignitate respondendi præripiant,
quanquam voluntatem non auferant. Hoc igitur, GRATI ANIMI, quasi præludium
quoddam, anteire volui; ut tantisper saltem velle me constet, donec aliquando tandem
possim, quod volo. Cuius quidem voti compotem me fore, fiducia mihi tanto nunc maior ob-
oritur, quod medias inter ærumnarum mearum tenebras, speratus mihi, imò expertus Be-
nignitatis Tuae radius, tanquam noua lux quædam affulget. Ab ILLVSTRISSIMA
namq; CELSITVDINE TVA clementer adiutus ex hac rerum domesticarum omnium strage,
velut rediuius emergam: adeo ut hæc ipsa, GRATVM ANIMVM cumulatius de-
monſtrandi facultas, à beneficio mihi Tuo expectanda veniat. Me igitur totum in ILLV-
STRISSIMÆ CELSITVDINIS ac CLEMENTIÆ TVÆ gremium, velut salutare
quoddam Asylum recondo. AVGVSTAE Vind. Cal. Maij, anni salutiferi partus CL.
IO, CXXXVIII.

Reuerendiss.^m & Illustriss.^m Cels. T.^e

humillimus Capellanus.

F. Carolus Abbas Anhusanus.

CHREMIPHANIUM.

Vlgo CHREMS-MVNSTER dictum,
præcipuum omnium Austria Superioris, seu Prouin-
ciæ supra Anasum dictæ, Monasterium, situm in
territorio Trunگوئیensi (im Trannviertel) à præflu-
ente Chremsa nomen traxit. Ei condendo occasio-
nem præbuit lugubris casus, qui Principalem Boio-
rum domum funestauit.

Major filiorum THASSILONIS GVN-
THERVS, Laureaco sub brumam venatum egres-
sus, in raræ magnitudinis aprum fortè incidit propè fontem & piscinam,
(quam hinc nomen traxisse aiunt, & jam egregiè exornatam fontano ope-
re, & fistulis plumbatis aquam copiosam occulte emittentibus artificiosè
decoratam aspicimus) Comitibus per siluam dilapsis, animum solitudine
non despondens, venabulo obiecto, feram strenuè excipit, & luculento
vulnere conficit: ipse vicissim à dolore & furore percitè consauciatur, am-
bo in eodem vestigio corruunt. Ibi canis latrantis indicio repertus, magnæ
indolis adolescens, miseraudum suis in tam tristi exitu præbuit spectaculo.
Pater quantum maximum potuit sepulturæ honorem habuit, Templo
cum Monasterio magnificentissimè excitato, & amplissimis redditibus in-
struato. A. C. IO. CCLXXVII. VDALRICVS Archiepiscopus Lau-
reacensis, VIRGILIVS Salisburgensis, & SIMPERTVS Ratisbonensis
Episcopi dedicarunt, A. C. IO. CCLXXVIII. HADRIANVS Pon-
tifex, AGAPITI Prænestini Martyris corpus, Romæ honoris causâ dono
misit. Veteres tabulæ dedicationem in annum THASSILONIS triceli-
sum, THEODONIS primum, indictione primâ conferunt. Quo
cum plerique Annales refelluntur, de superiori anno consentientes; tum

apparet, THEODONE M fratris morte non dubium heredem, mox à patre collegam, in partem dominatus ascitum esse. Sunt verò in antiquitatibus memoriam injuri, qui leui suspitione nixi, quod diploma de Monasterij constitutione (istis orationem appellare placuit) GVNTHERI nomen non habet, id ex omni narratione expungendum contendunt.

Primus huius Monasterij Abbas institutus est FATERICVS, ex ALTACHIO inferiore cum alijs Monachis à Fundatore huc accitus. CAROLVS M. Rex *Francorum*, postmodum etiam Imperator creatus, cum fundationem jam pridem ratam habuisset, eandem rursus confirmavit A. C. IO. CC. LXXXIX.

Floruit in hoc Monasterio plurimum Ordo Monasticus & sacra disciplina, usque ad annum circiter CCIO. post quem maximi tumultus bellici in his prouincijs extitere, præsertim *Hungaris* *Bauariam*, immò vniuersam ferè *Germaniam* aliquoties populantibus, Ecclesias, Monasteria, ipsasq; ciuitates funditus euerterentibus. Tum enim accidit, quod Seniores huius loci tradidere, vt *Quinquaginta* eiusdem Monasterij personæ ab eisdem *Hungaris* trucidarentur, & CHREMIPHANENSE Asceterium ferè solo æquaretur, certè rebus omnibus spoliaretur.

Caruit itaque Præsule, qui Abbatis nomine præesset integro penè seculo, vel amplius, donec regnante S. HENRICO Imp. restitueretur, eademque S. GOTHARDVS, *Altahensis, Hersfeldensis & Tegerseensis* (qui postea *Hildesheimensis* Episcopus extitit) Abbas præficeretur. Emeritum aliquantulum, donec iterum perturbata essent tempora, & disciplina monastica cum rei domesticæ administratione vacillaret, ipsumq; Monasterium incendio deformaretur. Cum igitur opus esset pastore sedulo, qui muros pariter & mores reformaret, DIETRICVS Monachus de *Geize*, (al. *Gietze*, vel *Gortz*) à B. ALTMANNO Episcopo huic præfectus est loco, A. C. CIO. LXXX. Qui consuetudines *Cluniacenses* introduxit, Ecclesiam & cætera loca regularia instaurauit, & rem domesticam insigniter auxit, Templumq; (quæ est jam tertia Dedicatio) in honore SALVATORIS, & SS. AGAPITI & BLASII MM. consecrari fecit. Circa A. C. CIO. CLIII. sub ALBERTO Abbate iterum ignis Monasterium deuastauit. ALRAMVS II. Capellam S. Ægidij construxit A. C. CIO. CLXX. Sub cuius successore VDALRICO III. Ecclesia tota penitus igne absumpta est. A. C. CIO. CCIX. RVDOLPHVS Abbas construxit Capellam S. MARIE V. quam EBERHARDVS Archiepiscopus consecrauit: item Dormitorium, & duo latera ambitus.

Sub HENRICO II. Abbate circa A. C. CIO. CCC. LXV. Quintum extitit incendium, ita vt præter Ecclesiam, duo dormitoria cum Capellâ B. MARIE V. & ambitu fuerint concremata. Circa A. C. CIO. CCC. XC. MARTINVS II. condidit Sacellum S. SIGISMUNDI, & vsum *Mitra* impetrauit. Præclaris ædificijs Monasterium decorarunt, ERHARDVS *Voit*, IOANNES *Spindler*, ALEXANDER à *Lacu*: qui præterea magno Zelo cunctos suæ jurisdictioni subiectos populos statim sub initio regiminis sui ad ouile Catholicæ Ecclesiæ reduxit, & nomine summorum Principum grauissimis legationibus dextrè perfusus est.

Ceterum (citra inuidiam cuiusquam dicam) in ijs quæ vel pertinent ad spiritualem gubernationem, vel ad temporalium rerum administrationem, omnes antecessores suos (quorum aliqui in alterutro tantum genere claruerunt) multis parasangis superauit ANTONIVS *Volfstadt*, qui, vt cum Sapiente loquar, *dedit in celebrationibus decus, & suffulsi domum DEI*. Nam Conuentum ipsum religiosi doctusq; personis triplo auctiorem reddidit, quàm inuenit, ordinatissimam diuinorum officiorum celebrandorum normam instituit, ac Templum ipsum (vti AVGVSTVS de *Româ* dicere solebat)

lebat) ex lateritio marmoreum fecit, tredecim insignibus nouis aris exornando. Nouum *cenaculum*, ac insuper duo Dormitoria, *infirmorum domum*, cum *Bibliotheca*, maximâ librorum nouorum supellectile instructissimâ, & alijs officinis à fundamentis construxit. *Sacrarium* ipsum pretiosissimis (siue sacras vestes, aut vasa, seu SS. Reliquiarum hierothecas species) ornamentis affluenter locupletauit. Ipsum Monasterium variorum *redituum* accessione, & integrarum ditionum coemptione insigniter auxit, inter quas præcipuæ sunt; BERENSTAINIVM, SCHÆRENSTAINIVM, ac CHREMSEGGIVM. Ita iure optimo pro altero Fundatore à posteris haberi poterit.

Cum præterea GLVNICENSE & SCHLIERPACENSE Monasteria, ære alieno nimium quantum grauata & ad institas ferè redacta, per suos aliquandiu administrasset, ære alieno soluto, posteriore etiam à fundamentis nouo, vna cum Ecclesiâ constructo, in integrum restituit, iisdemq; Abbates denuò præfecit. WELSII insuper pro Patribus *Capuccinis* Monasterium sub nomine S. BONAVENTVRÆ fundauit & ipsemet consecrauit. A. C. CIO. IO. C. XXXI.

Idem à FERDINANDO II. Imp. P. F. *Viennam* euocatus, ipsius *Camere* *Aulicæ* Præsidem integro sexennio egit; donec vacante per obitum Eminentissimi Card. CLESELLII *Viennensi* Episcopatu; ipse omnium bonorum gratulatione, eidem suffectus, & S. R. I. *Princeps* declaratus est.

Porro inter beatos & SS. huius loci recensentur: S. WISINTO Presbyter IV. Non. Decembr. ERCHENBERTVS, RAINBOTO, GERARDVS, DIETRICVS, ALRAMVS, & alij quàm plures. Nec prætereundi illi QVINQVAGINTA, qui irruentibus in *Germaniam* *Hungaris* ab iisdem trucidati sunt, vt diximus.

Episcopi extiterunt.

S. GODEHARDVS ex VI. Abbate creatus est Episcopus *Hildesheimensis*, A. C. MXXII. MANEGOLDVS ex XXIII. Abbate creatus Episcopus *Passauensis*, A. C. CIO. CC. VI.

ANTONIVS, ex Abbate LIII. *Viennensis* Pontifex & S. R. I. *Princeps* factus. A. C. CIO. IO. C. XXXI.

Abbates ex eodem postulati.

CONRADVS VI. Abbas in *Seitensstetter*. A. C. CIO. CC. IV.

DIETMARVS XXI. Abbas ibidem. A. C. CIO. CCC. XLVIII.

CHRISTOPHORVS Held XLII. Ab. ibid. A. C. CIO. IO. LXXII.

PLACIDVS Bernhardt XLV. Abbas ibid. A. C. CIO. IO. C. XXVII.

BENEDICTVS Schroffnagel Abbas *Glunicensis*. A. C. CIO. IO. C. XXXI.

PHILIPPVS Nagel Abbas *Lambacensis*. A. C. CIO. IO. C. XXXIV.

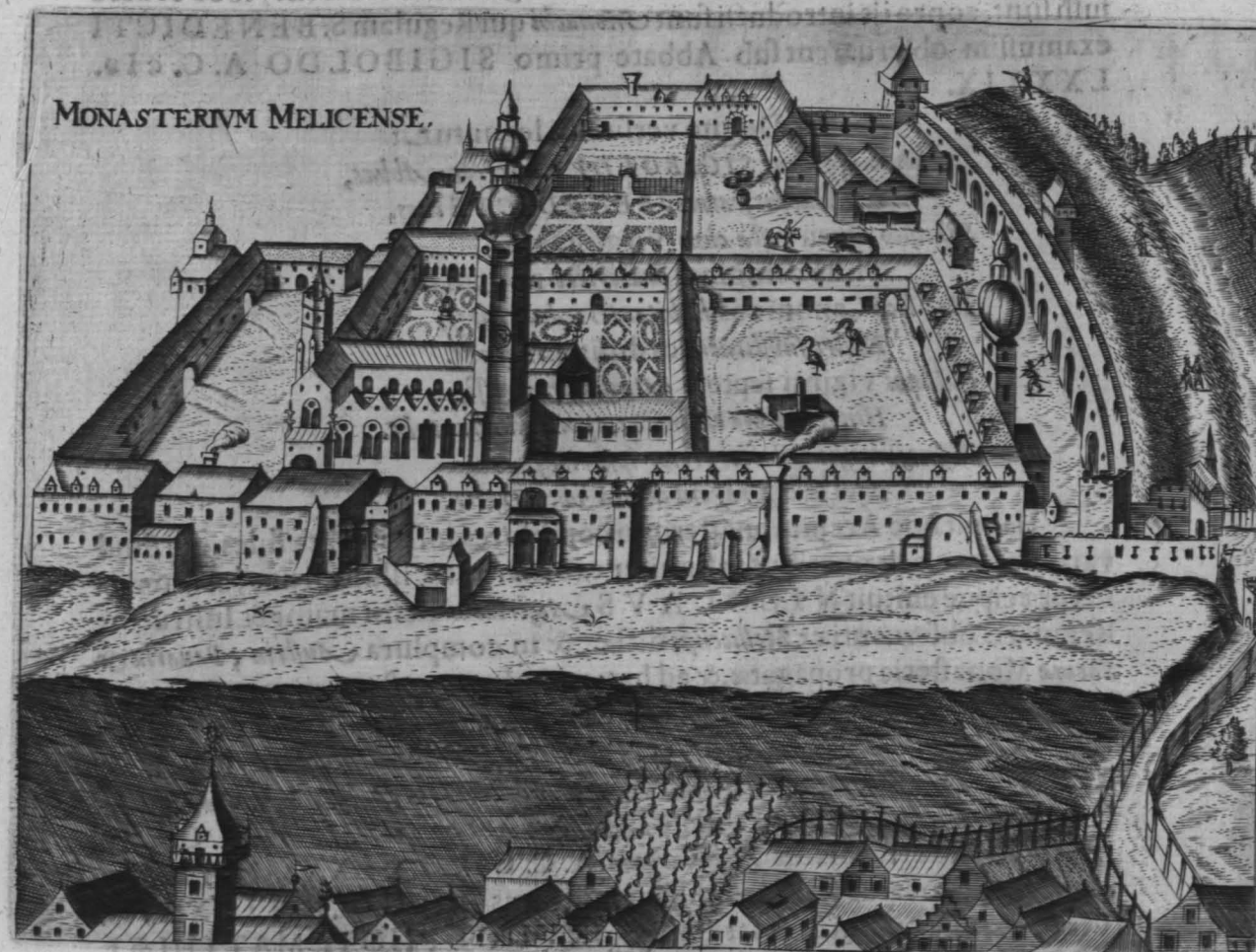
CATALOGVS ABBATVM CHREMIPHANENSIVM.

Numerus.	Nomina.	Anni Elect.	Anni regiminis.	Obitus.	
				Anni.	Dies.
1	Fatericus.	777	20	797	
2	Wolframus.	797	30	828	
3	Sighardus.	828	31	859	
4	Burchardus.	860	27	887	
5	Snelpero.	888	22	910	
6	S. Godehardus.	1004	8	1037	5. Maij.
7	Sigmarus.	1012	28	1040	4. Septemb.
8	Gerhardus.	1040	9	1050	27. Ian.
9	Erchenbertus.	1050			24. Iunij.
10	Wolframus.				30. Septemb.
11	Pezelinus.				

Num- rus.	Nomina.	Anni Elect.	Ani re- giminis.	Obitus. Anni. Dies.
12	Hoholdus.			27. Iulij.
13	Berchtoldus.			14. Ian.
14	Dietericus.	1080	10	1090 9. Decemb.
15	Alramus.	1090	31	1122 11. Martij.
16	Hermannus.	1122	3	1125 31. Decemb.
17	Vdalricus. I.	1125	6	1131
18	Vdalricus. II.	1132	15	1147
19	Albertus.	1147	13	1160 29. Martij.
20	Martinus.	1160	5	1165
21	Alramus. II.	1165	8	5. Iulij.
22	Vdalricus. III.	1173	9	
23	Manegoldus.	1183	23	1215 11. Maij.
24	Chunradus.	1206	3	1209
25	Rudolphus.	1209	8	1217 3. Martij.
26	Bernardus de Ahleiten.	1217	13	1230
27	Henricus C. de Plain.	1230	17	1247
28	Ortholphus.	1247	9	28. Maij.
29	Berchtoldus. II.	1256	19	1275 19. Nou.
30	Fridericus de Aich.	1273	52	1325
31	Fridericus Ritzendorfer.	1325	20	1346 11. Febr.
32	Christianus Ortsdorfer.	1346	3	1349 19. Nou.
33	Ernestus Ortsdorfer.	1349	11	1360
34	Conradus. II.	1360	2	1363 6. Iunij.
35	Henricus de Gruob.	1363		
36	Henricus de Sulzbach.			1376 17. Iulij.
37	Martinus B. de Polhaim.	1376	22	1399 6. Iulij.
38	Stephanus.	1399	5	1405 31. Ian.
39	Hermannus.	1405	14	1430
40	Iacobus Trentlkouer.	1419	35	1454 23. Maij.
41	Vdalricus Schopperzan.	1454	30	1484 9. Iulij.
42	Benedictus Braun.	1484	4	1488 29. Iulij.
43	Wolfgangus Widman.	1488	12	1501
44	Georgius.	1501	4	1505 20. Martij.
45	Ioannes. I.	1505	19	1524 9. Decemb.
46	Leonardus.	1524	1	1526 6. Iunij.
47	Ioannes Habenzagl.	1526	17	1543 28. Septemb.
48	Gregorius Lechner.	1543	14	1558 26. Augusti.
49	Marcus Weiner.	1558	6	1565 21. Ian.
50	Iodocus Sedelmayr.	1568	3	1571 17. Iunij.
51	Erhardus Voit.	1571	16	1588 31. Martij.
52	Ioannes Spindler.	1589	11	1600 31. Maij.
53	Alexander à Lacu.	1600	12	1613 19. Maij.
54	Antonius Wolfardt.	1613		

MELLIGENSE.

MELLICVM inter omnia Inferioris *Austrie* Monasteria jam ab antiquis temporibus primatum tenet cum auctoritate, tum religione. Eius primordia referuntur ad LEOPOLDVM I. qui A. C. C. c. Io. XXVIII. Marchionatum *Austrie* ab HENRICO Cæsare consequutus *Mellicensem* arcem HEMONI cognomento *Stilla* ereptam in templum mutauit, cui HENRICVS filius S. COLOMANNI corpus intulit. Porro ipse COLOMANNVS *Hibernia* Regum sanguis auitam propriamq; gentis suæ pietatem æmulatus purpuram centone mutauerat, vt Deo, ad cuius cunas properabat, similior iret, eiusque paupertatis vestigia confidentius adoraret. Eâ gratiâ cum per *Boicam* & *Austriam* iter fecisset, & *Stokeraniam* non procul à *Viennâ* sitam appulisset, ignoti habitus vultusq; argumento pro exploratore captus quæstioniq; subiectus est. Cumq; omni tormentorum diritate laceratus nullam aliam vocem mitteret, quàm exulem esse se neque præter CHRISTVM toto orbe quidquam vel amare vel quærere, fidem non fecit furentibus, a quib; in arborem hoc quoque CHRISTI consequutus est, vt innocens moreretur & pendulus. Sed tristi fato subsecuta prodigia infamiam detraxerunt. Infelix & jam olim arida arbor subito reflorescens lætâ fronte sacrum caput inumbravit. Corpus solis cæliq; injuriis expositum nec tabo fluxit, nec vlla mortem macula prodidit; sanguis quinimo recens ex incisi vulnere manans, & fruticans etiamnum pilus, protrusiq; vngues speciem spirantis viuentisq; præbuere; quibus argumentis conuicti etiam illi innocentem cælitæmq; pronuntiârunt, qui cum ad restim damnauerant. Neque dubitauit HENRICVS, quem diximus, detractas ex arbore immortales exuias *Mellicensi* cænobio inferre, & vt Diuum colere. Facta sunt hæc A. C. c. Io. XII. Infederant tum temporis hunc locum *Canonici* quos

MELLICENSE.

Regulares vocant: ij tamen cum non satis Regulariter viuerent, loco cedere iussi sunt, ac pro ijs introduci sunt *Monachi* qui Regulam S. BENEDICTI examussim obseruarent sub Abbate primo SIGIBOLDO A. C. c. lxxix.

De quo versus isti leguntur:

*Sedibus his primus SIGIBOLDVS preceor Abbas,
Adducens fratres o BENEDICTE tuos.
Saluifico partu casta cum Virginis anni
Mille octoginta prateriere nouem.
Hac loca Canonicos habitantes cedere adeg,
Nostri substituens ordinis acre genus.
Annos viginti septem data munera gessi,
Hinc se anima extincto corpore ad astra tulit.
Nunc successores doctos preceor ipse pioſq;
Qui iuste peragant debita vota DEO.*

Habuit hoc Archimonasterium complures insignes Præsules, qui illud varijs & præclaris operibus insigniter exornarunt & illustrarunt; at inter illos præcipue enituit NICOLAVS *Austriacus* Reformatore & Instruor Regularis obseruantia *Mellicensis* dictæ, & in complura *Austria*, *Banaria* & *Sueuia* Monasteria propagata, & ad hæc turbulenta nostra tempora ferè continuo obseruata. Institutus fuit is Abbas auctoritate Apostolicâ per Visitatores A. C. c. lxx. c. lxxviii. IOANNES quoque a *Schönburg* I. V. D. & XLIV. Abbas, Episcopus *Gurcensis* creatus est A. C. c. lxx. c. lxxviii. CASPARVS *Hoffmannus* etiam ex Professo *Mellicensi* Abbas *Cella Mariana* A. C. c. lxx. c. lxxviii. Tandem *Mellicum* reuocatus & ibidem Abbas institutus est A. C. c. lxx. c. lxxviii. Vir ob eximias animi dotes tribus Imp. RVDOLPHO II. MATTHIÆ I. FERDINANDO II. à consilijs, & Ecclesiastici Senatus Præsides perpetuus. Obijt plenus meritis ætatis anno LXXII.

Eidem vnanimi Conuentualium electione, S. P. confirmante, & Imp. probante suffectus est REINERVS a *Landau* SS. Theologiæ Doctor, eiusque loci Prior, vir tali munere & dignitate dignissimus. Qui rerum potius præclarissimum munus sibi à Numine delegatum constanter statim administrauit tam curace vigilantia, tamq; fidei prudentiâ, vt reapse contestari videretur, singulari se Superum fauore ad publicam felicitatem, & commune *Mellicensium* bonum auguratò auspiciatq; tralaturnum esse. Mox enim Monasterium vnuerſum ad reditum sublimitatis antiquæ reuocare cepit, non solum facta tecta solatę domus exquisitâ industriâ, parsimoniâq; restaurando; verum etiam succedaneâ sollicitudine ac frugalitate eadem in splendorem redigendo, struicibus nouis exaugendo, exquisitâ supellectile cum sacrâ, tum profanâ splendidissimè exornando.

Qui tametsi de hoc Cænobio suo, hæcenus optimè sit meritis, quod idem inter varias alternantis fortunæ vices sapienter gubernarit; tamen etiam erga monasticam disciplinam, cuius obseruantissimus est, miro affectu rapitur, nihil æquè in votis habens, quàm vt Cænobium suum pietate ac doctrinâ florentissimum habeat, & antiqua eius decora quo possit modo, restitueret: optimè conscius adeo *Melici* jam olim Regularis vitæ viguisse disciplinam, vt inde varia Prælatorum examina etiam ad alias Ecclesias regendas processerint. Hinc factum, vt non solum auitum disciplinæ monasticæ decus reuexerit, sed etiam eandem præuio exemplo, & cælestibus operibus modum præmonstrando, in robustiorem gradum in dies redire faciat.

Plura dicenda essent de ipsius insigni vigilantia & constantia, in Priuilegijs & Iuribus sui Monasterij defendendis; quin etiam de eiusdem singulari modestiâ, rarâ mansuetudine (quâ Nobis alter *Moses*, aut sine felle *Columba*

MELLICENSE.

lumbavifus fuit) comitate, facilitate, affabilitateq;. Quanta ille Nosiplos affectione, humanitateq; amplexabatur. à quo quantum mihi beneuolentiæ & beneficentiæ in exilio constituto sit admenſum, non est huius loci sigillatim prouulgare: sat est insinuasse me, qui harum vsu fruſu gauisus sum, eas ventis non mandauisse. Faxit Dominus DEVS, vt successor eius, R. D. Valentinus multos annos cum diuinæ gloriæ incremento suis præsit, & proficit. Ita voueo, sic preceor.

Ex eodem Prælati creati.

IOANNES a *Schönburg* I. V. D. XLIV. Abbas, creatus Episcopus *Gurcensis*. A. C. c. lxx. c. lxxviii.
DIETRICHVS Abbas XL. *Seitenstettensis*. c. lxx. c. lxxviii.
MELCHIOR *De Stambach* Abbas XL. S. V. DALRICI Aug. c. lxx. c. lxxviii.
DOMITIANVS XL. Abbas *Seitenstettensis*. c. lxx. c. lxxviii.
BERNARDVS *Schilling* XLIII. Abbas *ibidem*. c. lxx. c. lxxviii.
MICHAEL *Herlich* XLIII. Abbas *Gottwicensis*. c. lxx. c. lxxviii.
MICHAEL *Guogfelder* Abbas *Glunicensis*. c. lxx. c. lxxviii.
CASPARVS *Hoffman* Abbas *MARIÆ Cella*. c. lxx. c. lxxviii.
IDEM Abbas *Altenburgi*. c. lxx. c. lxxviii.
ANTONIVS *Spindler* XLIII. Abbas *Garſtenſis*. c. lxx. c. lxxviii.
Plures alij ad meam notitiam non peruenerunt.

CATALOGVS ABBATVM MELLICENSIVM.

Numer.	Nomina.	Âni elect.	Âni regi.	Anni	Obitus.	Dies.
1	Sigiboldus.	1089	27	1116		
2	Engilſchalcus.	1116	6			
3	Ernecheſridus.	1122	41	1163		
4	Sigenhardus.	1163	14	1177		
5	Conradus I.	1177	26	1203		
6	Conradus II.	1203		1204		
7	Reginoldus.	1204	7	1212		
8	Hademar.	1212	5	1217		
9	Vdalricus I.	1217		1217		
10	Conradus III.	1217	7	1224		
11	Vdalricus II.	1224	23	1247		
12	Dietricus.	1247		1247		
13	Otto.	1247	6			
14	Ortolphus.	1253	20	1273		13. August.
15	Gerungus.	1273	8	1281		
16	Fridericus I.	1281	14	1295		
17	Conradus IV.	1295	10	1306		
18	Vdalricus III.	1306	18	1324		
19	Ottacarus.	1324	5	1329		
20	Henricus I.	1329	5	1334		
21	Conradus V.	1334				
22	Henricus II.	1340	1	1341		
23	Fridericus II.	1341	2	1343		
24	Ludouicus I.	1343	16	1360		
25	Ioannes Radenprunner.	1360	11	1371		
26	Fridericus III. Schazenbrucker.	1371	6	1378		
27	Seifridus Hagenauer.	1378	4	1382		
28	Gottſcalcus <i>Hinderholzer</i> .	1382	5	1387		
29	Ludouicus II.	1287	23	1410		
30	Ioannes II. Mellerprunner.	1410	2	1412		
31	Ioannes III. Flaininus.	1412	6	1418		
32	Nicolaus Austriacus.	1418	7	1425		
33	Leonardus Straubinger.	1425	8	1433		
34	Christianus Aibenſtainer.	1433	18			

Num- rus.	Nomina.	Ani elect.	Ani regi.	Anni.	Obitus. Dies.
35	Stephanus de Spanberg.	1451	2	1453	
36	Ioannes 4. Haushaimer.	1453	21	1474	
37	Ludouicus 3. Schantz.	1474	6	1480	8. Septemb.
38	Augustinus.	1480	3	1483	
39	Wolfgangus Schaffenrac.	1483	14	1497	
40	Ioannes 5. Cisterdorff.	1497	7	1504	
41	Sigismundus Grueber.	1504	25	1529	17. Nouemb.
42	Wolfgangus 2. Lintzer.	1529	16		
43	Placidus.	1547	1	1548	
44	Ioannes 6. à Schönburg.	1549	2		fit Episc. Gurcens.
45	Innocentius Wunsamb.	1551	2	1554	15. Nouemb.
46	Michaël Grünen.	1554	10	1564	
47	Vrbanus Perndatz.	1564	23	1587	
48	Casparus Hoffman.	1587	36	1623	2. Martij.
49	Reinerus à Landau.	1623	14	1637	
50	Valentinus.	1638			

GOTTWICENSE vulgò KÖTTWEIN.

SITVM in *Austria* inferiore super editissimo & penè inaccessso monte, vnde à longè descendentes in Danubio, vel trans flumen ipsum ambulantes clarissime spectari potest, ad confines trium ciuitatum *Mauttarn*, *Staine* & *Chremse*, quæ itidem perspicue inde cernuntur clarâ die; nam nebulæ verno præsertim & autumnali tempore prospectum omnem eripiunt. Vnde & fontibus omnino caret, & cisternis pluuias tantum excipiuntur aquæ. Cætera amænissimum, & planè aspectu iucundissimum habet situm, attamen hortis caret omnino. Est canobium inter illustres Prouinciæ Status loci non mediocris, Iurisdictionis peramplæ, maximè Ecclesiasticæ, cum hodieq; viginti & duas ipsius Ecclesias Parochiales numerare liceat, quæ omnes (sicut & ipsum Monasterium) ab Episcopi Diocesani obedientiâ exemptæ, immediatè summo Pontifici sunt subiectæ. Habet duo insignia Dominia, *Rhana* inferius, & *Wolffstain* dicta; oppida quatuor; pagos quàm plurimos; subditos vniuersum supra mille. Priuilegia tam à Pontificibus quàm ab Imp. & Regibus concessa, non pauca aut exigua. Edificari cepit A. C. CIO. LXXII. consecratum verò est A. C. CIO. LXXXIII. postridie Natiuitatis B. MARIE Virginis, cuius titulum etiam gerit.

Fundator eius fuit B. ALT MANNVS Episcopus *Passauensis*, quem etiam se futurum iam olim adolescens ipse mirabili quodam vaticinio præfagebat. Perpetuæ *Virginis Matris* honori eâ occasione dicatum est, quòd Patronum loco quærenti ALT MANN O, forte fortuna eiusdem Diæcon *Graci* operis oblata fuerat, Ducum *Boiohami* donum. ALT MANNVS. A. MXCI. in Zeislmurana villâ febre extinctus VI. Id. Aug. THIE MO illum Salisburgensis inundatum lacrymis in *Gottwicensi* Monasterio sepeliuit.

uit. Eius festiuitas etiamnum est solemnissima *Gottwicensibus*. Corpus eius ex crypta in ipsam Ecclesiam *Gottwicensis*, vt vocant, Nauem translatum est die XVI. Iunij, vt patet ex peruetustis MSS. *Anno Domini Millesimo trecentesimo in die S. VIRINI Martyris tempore D. VLRICI Abbatis Gottwicensis Serenissimus Princeps D. RVDOLPHVS Dux Austriæ venit Gottwicum quarenis corpus Domini ALTMANNI, inuentumq; per D. VLRICVM Abbatem prædicti Monasterij sub arâ S. CRVCIS deposuit, ubi usq; hodie in pace requiescit, Amen.*

EPITAPHIUM EIVSDEM.

VENERARE. VIATOR. SACRA. OSSA. B. ALTMANNI, EPI-
SCOPI. PASSAV. HVIVSCE. MONASTERII. FVNDATORIS.
QVÆ RVDOLPHVS. AVSTRIÆ. DVX. HVC. TRANSTVLIT.
ANNO. SALVTIS. MCCC. OBIT. B. VIR. AN. XPI. MXCI. FVN-
DAVIT. MONASTERIVM. AN. MLXXIII. LAPIDEM. HVNC.
MEMORIÆ. ET PIETATIS. ERGO. POSVIT. GEORGIUS. FAL-
BIVS. ABBAS.

Vbi obiter notandum, videri manifestè erratum in annorum numero, cum ante annum CIO. CCCLX. nullus VLRICVS Abbas præfuerit: addendi ergo erunt aliquot anni. Posthæc VLRICVS Pirschfeldt Abbas obtinuit primus ab VRBANO VI. vsu Mitræ. IOANNES IV. impetrauit exemptionem Monasterij à BONIFACIO PAPA IX. Quam confirmarunt NICOLAVS V. & ALEXANDER VI.

Cæterum GOTTWICENSE asceterium institutis, ad normam *Canonicorum* (quos *Regulares* vocant) primitus formatum paulò post, ALTMANNNO decalò hortante, in D. BENEDICTI leges iuravit. Iuvat rei seriem pauculis edisserere. *Gottwicensium* Collegarum virtus sub duobus Præpositis, quorum prior OTTHO; posterior CONRADVS dictus est; quamdiu ALTMANNVS morum censuram gessit, eximia fuit; ignauo aut remisso, superflite illo, nemini esse licuit. Enimvero quod ferè ijs vsu uenit, quos non sua indoles, sed alienus oculus bonos facit, postquam seuerus arbiter morte extinctus est, suo obsecuti ingenio, habenas ab illo abductas noxio pij rigoris temperamento laxarunt, quiq; paulò antè etiam alijs disciplinæ fuerant, nunc sibi met noxæ suam lociq; gloriam obscurarunt: peregrini mores bonisq; contagione nocituri familiariter recepti: ita breui alia loco facies inducta, ad quam ALTMANNVS inuitus respiceret. Atque is deniq; Ioannem virum insigni probitate *Scotum* gente, quem viuens, olim tuguriolo ad Sacram Edem affixo receperat, ore voceq; quibus agnoscisci posset, monuit, purgaret infame stabulum & pristinum monti suo redderet nitorem. Neque fefellit hominem minimè rudem talium arcanorum, quò illæ verborum ambages tenderent; retulitq; extemplo ad Cænobitas de abstergendâ rubigine animorum, quæ D. ALTMANNI oculos omni oleto peius offendisset. Positum in eo non nihil operæ; sed mergente industriam magnitudine mali, illico de successu desperatum, optimumq; factu visum, quando mores suos excindere stirpitibus non possent, sponte in exilium sese eijcerent & darent melioribus locum. Id consilium vt deploratum & præceps Ioannes damnauit, illatâ inuicem mentione permutandarum legum & vitæ ex præscripto D. BENEDICTI instituendæ. Diuino instinctum spiritu ita suasisse felicitas euentus docuit. HARTMANNVS è S. BLASII Cænobio accitus nouum jus nouosq; mores in montem inuexit. Placatum eo se studio ALTMANNVS luculentè prodidit multo deinceps præsentior tumultum suum venerantibus.

HARTMANNVS igitur, de Ducibus *Carinthia* ex Priore S. BLASII, fit primus Abbas auctoritate VRBANI II. & assensu VDALRICI *Pas-*
sauensis Episcopi A. C. CIO. XCIII.

Circa

Circa A. C. CIO. C. XIV. Sanctimonialis viuebat in *Gottwico*, claustrâ à Monachis disunctâ, ab HARTMANNO Abbate, vt creditur, constructâ, WILVVIRGA (al. HELTOPIRGIS) LEOPOLDI sancti Marchionis *Austriæ* soror, BORIVOII *Bohemorum* Ducis quondam vxor; vbi & sepulta in Domino quiescit.

Post A. C. CIO. D. XX. & sequentes grauissima damna perpeffum est hoc Cænobium, multis etiam bonis omnino abalienatis tempore belli Turcici. Ipsos tamen Turcas, qui Monasterium iam deprædaturi ascenderant, fertur MATTHIAS Abbas cum V. *Eucharistia* Sacramento obuam egressus, mirabiliter fugasse, locumq; per hoc securum & saluum reddidisse. Porro LEOPOLDO Abbate A. C. CIO. DLVI. è viuis sublato, BARTHOLOMÆVS à *Catana* Præpositus *Herzoburgensis* Abbatiam administravit septem annis. Hic ipse anno CIO. IO. LVII. septem Moniales adhuc superstitis (quod ali amplius in *Gottwico* non possent ob grauitatem alieni æris contrahi) dimisit in *Penuskreich*, Monasterium Monialium; eoq; mortuo, illico defecit cænobium *Gottwicense*, vt ad aduentum MICHAELIS sequentis Abbatibus de Conuentu nullus planè fratrum superesset. Is igitur non sine prodigio in Abbatem assumptus est A. C. CIO. IO. LXIV. Nam, cum non inuenisset, quo domui consuleret; seu vnde viueret, ad Parochiam, quam prius curauerat, redire disposuit. Itaque montem iam descensurus, agricolam quendam obuam habuit: qui rogatus de negotio, propter quod ascenderet, se debitum aliquot florenorum solutum venire asserebat. Quo lætante recepto MICHAEL regere orsus, Monasterium suâ industriâ ita releuauit, & locupletauit, vt eius secundus Fundator dici à Necrologio *Gottwicensi* mereatur. Resignauit Iubilæus.

Magnificum ædificium Dormitorij, totiusq; Conuentus caput G. GEORGIVS *Falbius* SS. Theologiæ Doctor, magnus tum Ordinis, tum Religionis Catholicæ instaurator, summis Principibus maximopere charus: id nunc summo studio perficere conatur eius successor meritissimus DAVID GREGORIUS *Cornelius*, itidem SS. Theologiæ Doctor, & in reformatione *Austriæ* Superioris commissarius & Concionator egregius, vir verè Apostolicus, humanitate, demissione animi, ceterisq; virtutibus religioso viro dignis, nulli secundus, aliquot libris doctissimis in publicum editis clarus; cui proinde Dominus DEVS gratiam suam multis annis adaugeat.

Ex *Gottwico* accitus fuit primum WIRNT, qui cum aliquot Monachis institutum *Benedictinum* in *Garstense* Cænobium introduxit, eosq; Prioris titulo per septennium circiter rexit. Inde *Formbacensis* Abbas effectus locum reliquit S. BERTOLDO, qui Prioris officio pariter & armarij in S. BLASII perfunctus, tunc etiam sub HARTMANNO primo *Gottwicensi* Abbate Prior fuerat, & A. C. CIO. CX. primus *Garstensem* Abbas ordinatus est.

Item LEOPOLDVS I. Abbas *Seidenstettensis*, A. C. CIO. CXVI.

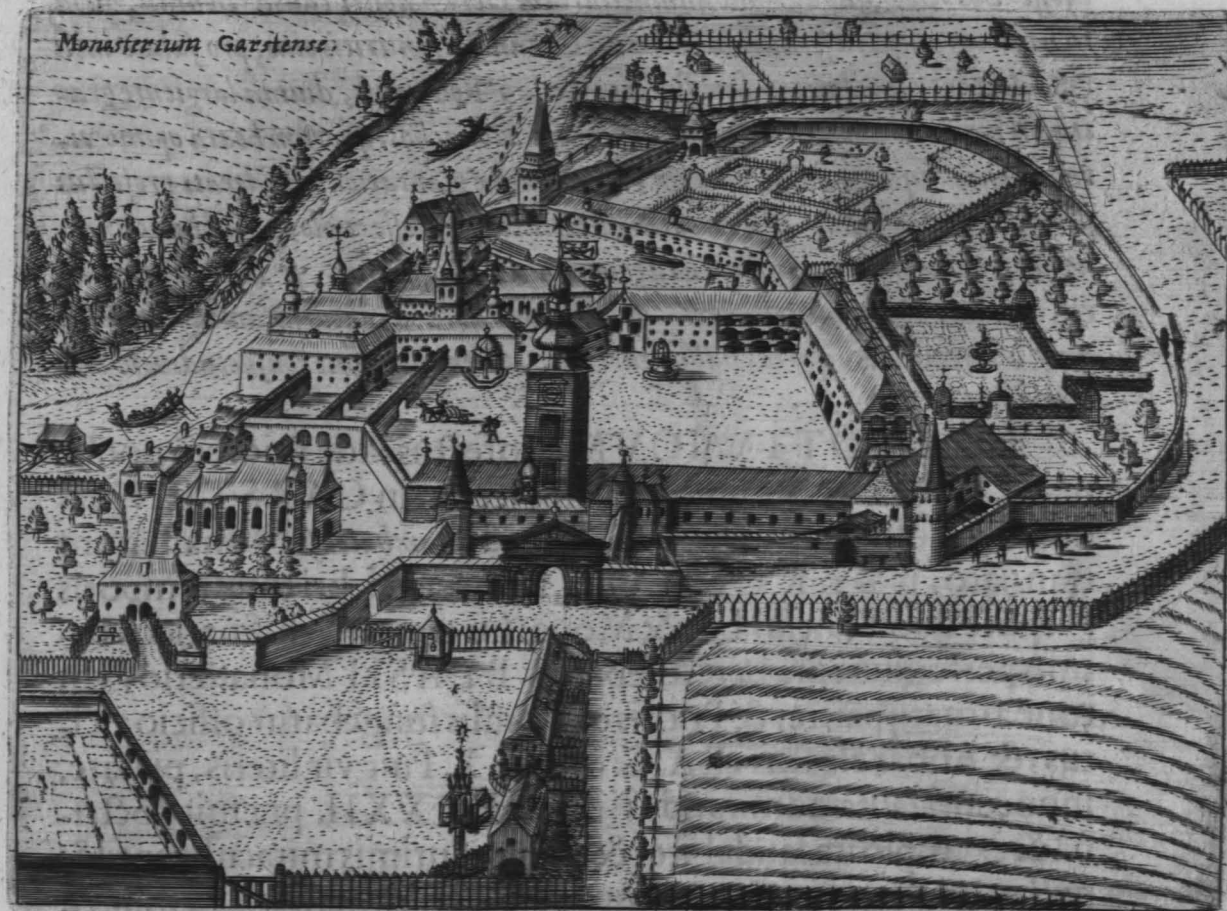
GEORGIUS Schedler Abbas in *Maria Cellâ* A. C. CIO. IO. C.

CATALOGVS ABBATVM GOTTWICENSIVM.

Nu- mer.	Nomina.	Añi elect.	Añi regi.	Anni.	Obitus. Dies.
1	Hartmannus.	1093	21	1114	
2	Nanzo.	1114	11	1125	
3	Chadelhohus.	1125	16	1141	
4	Gerhohusal. Bertoldus.	1141	9	1150	
5	Wernherus.	1150	5	1155	
6	Fridericus I.	1155	1	1156	
7	Ioannes I.	1156	18	1174	
8	Rudmarus.	1174	26	1200	
9	Conradus.	1200	11	1211	
10	Wezelinus.	1211	20	1231	
11	Henricus I.	1231			
12	Henricus II.	1232	5	1237	
13	Hartwicus.	1237	8	1245	
14	Henricus III.	1245	11		
15	Helmwicus.	1256	22	1278	
16	Ioannes II.	1278	1	1279	
17	Hermannus.	1279	7	1286	
18	Henricus IV.	1286	23	1309	
19	Petrus.	1309	8	1317	
20	Marquardus.	1317	6	1323	
21	Otto.	1323	12	1335	
22	Wulfgangus.	1335	20	1355	
23	Dietricus.	1356	4	1359	
24	Ioannes 3. de Talem.	1359	1	1360	
25	Ioan. Vlricus.	1360	11	1371	
26	Vlricus Pirschfeldt.	1371	16	1387	Primus Insulatus.
27	Fridericus Techler.	1387	12		
28	Ioannes IV.	1399	4	1403	
29	Petrus II.	1403	29	1432	
30	Lucas de Stockfall.	1432	7	1439	22. Septemb.
31	Thomas.	1439	5	1444	
32	Ioannes V.	1444		1444	
33	Wolfgangus de Rôtz.	1444	14		
34	Martinus.	1458	3	1461	
35	Laurentius.	1461	21	1482	
36	Erhardus.	1482	7	1489	
37	Matthias Schadner.	1489	18	1507	11. Iulij.
38	Sebastianus Dräxl.	1507	9	1516	
39	Matthias II.	1516	16	1532	13. Octob.
40	Bartholomæus.	1532	9	1541	
41	Placidus.	1541	2	1543	
42	Leopoldus Rueber.	1543	13	1556	5. Augusti.
	Bartholomæus Præp. Herzogburg. Administrator.	1556	7		
43	Michaël Herlich.	1564	40	1609	23. Martij.
44	Georgius Schedler.	1604	6	1610	8. Martij.
	Martinus Serarius Administrator.	1610	2	1629	12. Martij.
45	Georgius Falbius.	1612	19	1631	22. Maij.
46	Dauid Gregorius Cornerus.	1631			

GARSTENSE vulgò STEYR- GARSTEN.

Magnificum ac perelegans nostre professionis Monasterium, in superiore *Austriâ* ad dextrâ *Anasi*, paululum supra *Styrensem* ciuitatem (vbi *Anasus* & *Styrus* celebra *Austriæ* flumina infra ipsam ciuitatem & arcem *Styrensem* confluunt) amænissimo loco situm: fundatum legitur ad honorem D.O.M. sub patrocinio B. MARIÆ V. & SS. Apostolorum Principum PETRI & PAULI A.C. c. lxxii. à nobilissimo Duce & Marchione Styrensi OTACHERO (vocatur is ab antiquo Scriptore cultor pacis, amator iustitiæ, & contra immanitatem persecutionum turris Ecclesiæ inexpugnabilis) qui sacram ædem *Garstensem* ab Episcopo *Patauiensi* permutatione quadam aut concambio, vt vocant, pro Ecclesiâ in *Behamberg* impetrauit. Condedit verò primum canoniolum pro Clericis, qui sub Præposito EBERHARDO XX. annis eundem locum tenuerunt. Mortuo verò Præposito, Clericisque tepescentibus, Fundator *Benedictinos* substituere decreuit. Quare cum ad celebrandum anniuersarium diem D. ELISABETHÆ *Marchionissæ* (quæ ad Septentrionalem Chori partem in eleganti & insigni Mausolæo cum duobus filiis OTACHERO

GARSTENSE vulgò STEYR-GARSTEN, CHERO & LEOPOLDO condita jacet) magna Clericorum multitudo cōuenisset, ex eminenti loco ita eos affari iussit: Nosse vos volo, qui ad hunc anniuersarium Dei & nostri causā venistis, quòd in hoc loco, quem in seruitium Domini & Sanctæ genitricis eius, pro salute meâ & dilectæ conjugis erigendum suscepit, statum Religionis, diuinâ largiente gratiâ, in melius transmutare disposui: & per Monachos, quorum beata opinio vitalem circumquaq; spirat odorem, huic nouella plantationi desiderati profectus providere suffragium. Quapropter admonitos vos esse volo, ut ad hunc anniuersarium diem nequaquam vltra congregari: Debet enim, si Domino placuerit, deinceps alio modo celebrari. Prorsus ergò ab hoc concursu amodò desistite: quia Monachis, qui hic habitaturi sunt, talem nouimus consuetudinem non conuenire.

Itaque GOTTWICVM profectus inde Priorem nomine WIRNT cum alijs Monachis secum in GARSTEN perduxit. Postmodum WIRNT ad Formbacense Monasterium translato, B. BERCHTOLDVS è celebri tunc remporis (vtpote quod Præfulibus & Monachis contra Schismaticos tutum perfugium præbere solebat) S. BLASII Monasterio, vbi tunc armarij pariter & Prioris claustralis fungebatur officio ascitus, & Abbas electus est A. C. c. l. c. X. Fuit vir literis, pietate, innocentia vitæ admirandus; & annis XXXII. præfuit doctrinâ & exemplo ita laudabiter & piè, ut plurimis miraculis ante & post mortem clarus Sanctorum albo ascribi meruerit. Obijt A. C. c. l. c. XLII. XXVI. Iulij. Eius verò festus dies postridie (ob D. ANNÆ solennitatem) celeberrimo ritu & solennissimâ cæremoniâ quotannis celebratur. Sepultus olim erat in mediâ Ecclesiâ in sublimi tumulo, cuius circuitui inscripti fuerant hi versiculi:

Pastor prædigne, Pater ô BERTHOLDE benigne:
Ritè cucurristi; multum Domino placuisti:
Tu promissorum debes memor esse tuorum:
Protege &c. cætera legi non potuere.

Nunc tumulus solo æquatus, eleganti porphyretico lapide instratus, columellis inclusus, arâ decoratus, ingenti Crucifixi imagine pulcherrimo opere exornatus visitur.

Cæterum Fundator ad terram sanctam profectus, cum inde Romam venisset, ibi obijt, achumatus est. Habent præterea in hoc cænobio celebrem sepulturam Barones (nunc Comites) à Losenstam; & Nobiles Scheckij. Mitram & cætera Pontificalia ornamenta primus impetrauit FRIDERICVS XXIX. Abbas A. C. c. l. c. CD. LIX. Elegantibus structuris præcipuè Monasterium exornarunt, BERTHOLDVS VI. eiusq; Successores BENEDICTVS, VDALRICVS. Quos tamen omnes multis

GARSTENSE vulgò STEYR-GARSTEN. multis parasangis superauit modernus D. Abbas ANTONIVS Spindler, qui per viginti annorum spatium totum Monasterium ædificijs plurimis renouauit, picturis & emblematis pulcherrimis illustrauit; hortis amænissimis instruxit: imò Refectorium, Dormitorium, cum illustri Templo & Campanili à fundamentis omnia noua molitur; ut meritò Secundi Fundatoris nomen apud posteros meriturus sit. Et cum tam sedulus sit in muris erigendis, mores interim nequaquam neglexit, quos ad Benedictinam normam egregiè correxit; ipsumque Conuentum viris doctrinâ & pietate præstantibus insigniter instaurauit. Sacram supellectilem mirificè auxit; Diuina officia splendide peragi procurauit; Chorum omnigeno Musicorum genere laudabiliter instruxit; ut proinde omnibus bonis amoris & admirationi; discolis verò atque degeneribus terrori sit atque abominationi. Cuius proinde votis Deus annuere, eiq; Nestoreos annos addere dignetur. Sicoro, sic voueo.

Abbatess ex eodem postulati.

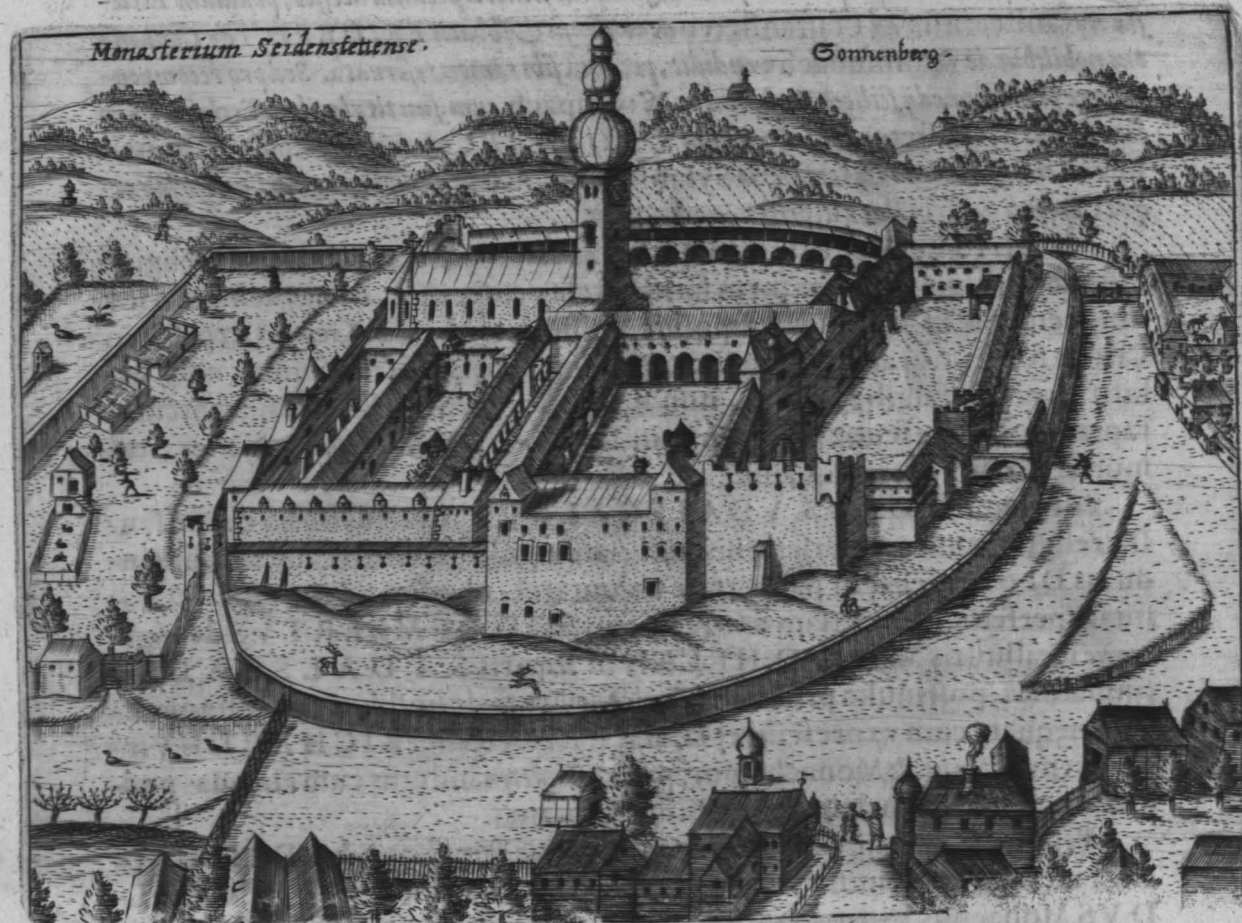
ALRAMVS II. XXI. Abbas Chremiphansenfis A. C. c. l. c. CLXV.
VDALRICVS III. XXII. Abbas Ibidem. A. C. c. l. c. CLXXIII.
ORTOLPHVS XIV. Abbas Melicensis. A. C. c. l. c. cc. LIII.
BERCHTOLDVS II. Abbas Chremiphansenfis. A. C. c. l. c. cc. LVI.
IOANNES SPRANGLER XXXIII. Abbas Lambacens. A. C. c. l. c. DLIV.
IOANNES SPINDLER LII. Ab. Chremiphansenfis. A. C. c. l. c. D. LXXXIX.
ALEXANDER à Lacu LIII. Abbas Ibid. A. C. c. l. c. DC.
IOANNES WILHALM Abbas Glanicensis A. C. c. l. c. DCIII.
CASPARVS PLAVTIVS XLIV. Abbas Seydensstettensfis A. C. c. l. c. DCX.
GEORGIVS FALBIVS XLV. Abbas Gottwicensis. A. C. c. l. c. DC. XII.

CATALOGVS ABBATVM GARSTEN. S I V M.

Nume- rus.	Nomina.	Anni Elect.	Ani re- giminis.	Anni.	Obitus. Dies.
1	B. Bertholdus.	1110	32	1142	26. Iulij.
2	Bertholdus II. al. Arnfalus.	1142	36	1178	
3	Conradus II.	1178	12	1190	
4	Syrus.	1190	10	1200	
5	Bertholdus III.	1200	3	1203	
6	Conradus II.	1203	2	1205	
7	Hadamarus.	1205	8	1213	
8	Arnhalms.	1213	4	1217	
9	Renigbertus.	1217	12	1229	
10	Bertholdus IV.	1229	5	1234	
11	Vdalricus.	1234	6	1240	
12	Bertholdus V.	1240	7	1247	
13	Oytolphus.	1247	7	1254	
14	Gerungus.	1254	4	1258	
15	Vdalricus II.	1258	3	1261	
16	Fridericus.	1261	21	1282	
17	Marquardus.	1282	8	1290	
18	Godefcalcus.	1290	5	1295	
19	Vdalricus III.	1295	12	1317	
20	Otto.	1317	16	1333	
21	Henricus.	1333	2	1335	
22	Michaël.	1335	17	1352	
23	Erhardus.	1352	13	1365	
24	Nicolaus Venck.	1365	34	1399	
25	Florianus Tanbeck.	1399	20	1425	
26	Leonardus.	1419	15	1434	
27	Thomas Kantfchius.	1434	8	1466	
28	Albertus.	1442	2	1444	
29	Fridericus II.	1444	17	1461	
30	Bertholdus VI.	1461	12	1473	
31	Benedictus.	1473	15	1488	
32	Leonardus II.	1488	4	1493	12. Nou.
33	Georgius I.	1493	2	1495	13. Iunij.
34	Vdalricus III. Praunauer.	1495	29	1524	
35	Pangratus Holzner.	1524	13	1537	28. Augusti.
36	Wolfgangus Granfues.	1537	22	1559	2. Iulij.
37	Antonius Brundorfer.	1559			
38	Georgius II.				
39	Ioannes Spindler.	1574	14	1600	31. Maij.
40	Martinus Alopitius.	1591	8		
41	Alexander à Lacu.	1600		1613	19. Maij.
42	Ioannes Guilelmus.	1601	12	1613	9. Decemb.
43	Antonius Spindler.	1615			

SEYDENSTETTEN.

Bæclarum Austriae inferioris Monasterium cuius fundatio in vetustis MSS. ita describitur. *VDALRICVS al. VDISCALCVS* ex illustri familiâ Comitum de Stillen & Hæfte. Cum primò in Augiâ apud S. VITVM canobium Canonicorum Regularium construxisset A. C. M. CVII. sed videret eos minimè regulariter viuere, ijs Monachos nigros S. BENEDICTI substituit, tum maximè religione florentes in castro suo & loco Sytanstetten dicto, ijsq; prædia sua circa Vrlam fluium. & apud Grunnenbach & Stille & Hæfte potestatiâ manu omni iure aduocatum sublato, attribuit. A. C. M. C. XVI. Ecclesiâ dedicatâ ab VL RICO Episcopo Pataviensi veterino fratre fundatoris, in honore B. MARIÆ Virginis. Eandem Ecclesiâ idem Episcopus egregiè augmentauit. Nam Parochiam Alpbach cum omnibus suis titularibus Ecclesijs scilicet. Adihartspurg, & Piberbach & Chrenstetten & alyis Capellis in eâ edificatis & adificandis. Et Ecclesiâ in Waidhofen & in Holnstein cum omni iure sacerdotali & totâ in eis decimatione Canobio S. MARIÆ in Sytanstetten donauit. Postmodum verò germanam memorati fundatoris scilicet S. VDALSCACID. HELENAM contigit viduari Nobili viro LANTZONE. Habuerat autem eam XI. Septimanis, nam is apud S. Hippolytum occisus absq; hærede decessit. Sed tamen primitus prædium suum apud Zelckinge & Lantzen dorff ita coniugis sue D. HELENÆ tradiderat, ut post mortem amborum Sytanstetensi Canobio proprietas cederet omni iure aduocatiæ semoto. Dominam verò HELENAM post hæc REMBERTVS vir nobilis Comes de Hagnovve & de Hayde duxit in uxorem, & ex eâ liberos scilicet D. REMBERTVM postea Pataviensem Episcopum, & HARTVICVM & S. RICHARDUM procreauit. REMBERTVS verò filius Domini REMBERTI & Domina HELENÆ in liberalibus scientijs sufficienter eruditus, factus est Præpositus in S. HIPPOLYT O, & deinde in Episcopum Pataviensem est assumptus. Qui Ecclesiâ Sytanstetensem quàm plurimum dilexit; tum quia à suo auunculo scilicet S. VDALSCALCO est funda-
ta: tum

ta: tum etiam quia in Religione erat praevalgida & famosa. Inguente autem quadam necessitate, quā Romam ire proponebat, cum adsumptus itineris pecunia deesset, pradium Ecclesiae Sytanstetenensis ad Pfaffensteten de consensu Abbatis FRIDERICI & Conuentus nobilibus de Aminsuach vendidit, pecuniā sibi tamen reseruata. Sed pro recompensatione praefati praedij scilicet Ecclesiam in Wolflspach cum suis titularibus Ecclesiis & in loco scilicet Sytansteten & Ecclesiam S. MICHAELIS & decimationes in Sunel-uurch cum ipsa curte Monasterio Sytanstetenensi tradidit Canonice, & privilegio suo atque Capituli Ecclesiae Pataviensis, confirmavit.

HELISE A fundatoris Mater cum familiari HERLVCAE religiosissimae Virginis usu ad omnem sanctitatem profecisset, congruentem vitae innocenter aetate clausulam imposuit, cum inter beatos Genios expasis in Crucis formam brachijs orantem mors non oppressit, sed sopiuit: eoq; habitu repertam familiares diu, non ausae sunt contingere velut spirantem, raptamque extra se, moxq; redituram. Ita PAULVM Thebanum, si non vitae, mortis tamen genere aequauit.

Porro ipse fundator S. VDALSALCVS attritus bono odore sanctae religionis conuersationis, militiae cingulo deposito cappā humili indutus Deo seruiebat in paupertate voluntaria, obedientia promptā, & castitate perfecta. Hoc etiam odore tractus fuit D. REMBERTVS de Hagenonne vir illustris Maritus D. HELENÆ sororis S. VDALSALCI fundatoris, post multa probitatis & victoriarum de hostibus suis insignia seculo nequam cum uxore scilicet D. HELENA & filiā RICHARDE Virgine renunciauit, & Monachatum apud Sytansteten indutus cum eis, quas praediximus, religiosam deinceps inibi duxit vitam.

Primus Abbas ab VDALRICO Pataviensi Episcopo & VDALSALCO Fundatore, permissu Abbatis NANTONIS institutus est LEOPOLDVS Monachus Gottruvicensis vitam religiosā praeclarus, qui gregem sibi creditum XXIV, annis in Religione sollerter enutrit. Inter ceteros Monasterio bene praefuerunt & profuerunt FRIDERICVS III. in ordine Abbatum, qui vineas & praedia in diuersis locis Ecclesiae comparauit. Item CONRADVS hoc nomine primus, vir tam vitae merito, quam scientiae doctrinā plurimum commendatus: qui praediorum coemptionibus possessiones Monasterij non minimum augmentauit. Nam apud Tulbingen pro centum libris ferē XXX, iugera vinearum comparauit. Apud Lanzendorff verō LIII. Libras pro vineis & alijs impendit. Eius tempore S. WICHMANNVS Magdeburgensis Archiepiscopus (frater fundatoris) pradium in Ibsitz cum omnibus iuribus sibi pertinentibus, utpote venatione, piscatione, mineris ferri, & coctura salis cum omnibus vtilitatibus inuentis & inueniendis liberē sine iudicum vexatione cum omni iure parochiali & Decimis Ecclesiae S. MARIAE donauit, & totum homagium suum, quod per totam Austriam habuit, cum regalium infeudatione in usum Ecclesiae conuertit ob reuerentiam Virginis gloriosae, & hanc donationem in curiā Imp. FRIDERICI celebratā in Nürnberg, de consensu Principum cum Privilegijs Imperialibus confirmavit. In quo praedio praedictus Abbas CHVNRADVS pro C. & LXXXIV, libris diuersas possessiones comparauit.

RVDOLPHVS Abbas XIV. aedificium Chori inchoauit, quod Successor CONRADVS vnā cum turri consummauit: insuper partem absidum & parietum Ecclesiae erexit. Multa obligata redemit, & moriens plusquam mille & quingentas libras Viennensium reliquit in paratā pecuniā. GVNDAHERVS verō XVIII. praedia iuxta Ibsitz sita, cum duorum decimā praediorum ab Ecclesiae Vasallis quibus erant infeudata exemit. DIETRICHVS II. praedia in superiori Prochling a Pataviensi Episcopo Monasterio comparauit. DIETHMARVS itidem II. agros cum arcibus & pratis iuxta Capellam S. VITI in Auggen, titulo feudali olim alienatas, emptionis titulo recuperavit.

cuperauit. Item in VVintdorff domum lapideam cum quibusdam iuribus ciuilibus, & omnibus pertinentijs a nobilibus comparauit.

Eius tempore graue extitit incendium, ita ut tota Monasterij & turris, ipsaq; campanae, ac caetera claustrī aedificia penitus ab igne consumerentur. Quae postea ENGELSCALCVS Abbas ferē omnia instaurauit. Cuius etiam temporibus curia VVassenhof, & curia in Grillnperg emptionis titulo ad Monasterium sunt deuolutae. Domum item in VVachau coemit. Item vineas Iudenperg & Redra dictas. IOANNES Irrnsfrid construxit Basilicam super Chorum abique altaribus & pauimento. Eiusdem successor BENEDICTVS construxit duas piscinas circa Monasterium. Item Capellam in monte SALVATORIS. CHRISTIANVS Kolb ambitum testudine exornauit. CHILIANVS Hennumader impetrauit Ius Fori in Sytansteten & Ibsitz. Idem fabricari fecit Organum, & Ciborium pro asseruatione V. S. Item turrim cum nouā portā, & murum ab ipso Caemiterio vsque ad infirmariam. Fecit itidem nouas in Choro sedes. Construxit Capellam in ambitu in honore SS. Martyrum CHILIANI Episcopi, & MARGARITAE Virginis. Bibliothecam insuper plurimis libris nouiter impressis instruxit. Eidem successit ANDREAS, qui aedificia plura crexit, non pauca instaurauit. Itinere Romam suscepto, a S. P. Mitrae usum primus impetrauit. Similiter HENRICVS Sues, Chorum in altiora sublimauit, & complura aedificia instaurauit. BERNARDVS Schilling copulam turris Ecclesiae cum horologio extruxit, Organum renouauit, & atria complura propē Abbatiam aedificauit; prouentus Monasterij auxit, & in meliorem ordinem redegit. CASPARVS Plautum Capellam SS. TRINITATIS in monte Sontagberg dicto, mirifice exornauit, sacram supellectilem vbique adauxit, disciplinam regularem restituit. Antecessoribus suis nequaquam inferior, sed multum etiam superior videtur PLACIDVS Bernardi ex Priore Chremiphansenis Archisterij Abbas Seidenstetensis institutus Ecclesiam ipsam insigniter reformauit, Exedram superiorem in medio ferē sitam, quae prospectum Altaris primarij praepediebat, ad posteriorem templi partem commodissime transtulit; duo Sacella ex utroque latere Chori, sublimauit, pulchrā & orbiculari concameratione ac testudine conclusit, aris insignibus, praesertim Primariā (quam magnis sumptibus Passauia fieri curauit) exornauit. Capitulum, Dormitorium, Bibliothecam, Refectorium, noua construxit, omniq; necessariā supellectile sufficienter instruxit. Omnia Religiosorum habitacula (quae a caelando Cella vocantur) cum ipso Dormitorio ac Bibliotheca e eodem latere concamerari fecit. Villam insuper a fundamentis nouam, fornicibus concameratis amplissimis substruam magnifice excitauit; hortumq; elegantissimum iuxta conseuit. Sacristiam pariter nouam sacris ornatibus, reliquaue sacra supellectile omniuariā splendide decorauit.

Dominus Deus illi longāuam vitam, plurimosq; adhuc annos largiatur, ut plura egregia opera addere, & inclyto suo Canobio diu praesse, plurimumq; prodesse possit.

Abbatess ex eodem creati.

CHVNRADVS XXIV. Abbas Chremiphansenis. A. C. M. CC. VI.

DIETRICHVS XII. Abbas Melicensis. A. C. M. CC. XL VII.

VRBANVS Bernadaz XL VII. Abbas Melicensis A. C. M. DLXIV.

IOANNES Lust Abbas Glunienensis A. C. M. D XL.

MICHAEL Raab Abbas ibidem A. C. M. D. LXXXVIII.

CATALOGVS ABBATVM SEIDENSTET- TENSIVM.

Nume- rus.	Nomina.	Anni Elect.	Ani re- giminis.	Anni.	Obitus. Dies.
1	Leopoldus.	1116	24	1140	
2	Sifridus.	1140	2		
3	Fridericus.	1143	27	1170	
4	Grifro.	1170	5	1175	
5	Conradus I.	1175	29	1204	
6	Conradus II.	1204	2	1206	
7	Marquardus.	1206	7	1213	
8	Dietmarus I.	1213	11	1225	
9	Conradus III.	1225	7	1232	
10	Otho I.	1232	8	1240	
11	Dietricus I.	1240	9	1249	
12	Henricus I.	1249	3	1252	
13	Hermannus.	1252	10	1263	
14	Rudolphus I.	1263	29	1292	
15	Conradus IV.	1292	16	1308	
16	Otto II.	1308	4	1312	
17	Henricus II.	1312	7	1319	
18	Gundacherus.	1319	11	1330	
19	Otakcherus Stiller.	1330	10	1340	
20	Dietericus II. Perleitter.	1340	8	1348	
21	Diethmarus II.	1348	12	1360	
22	Erckfridus Schirmer.	1360	1	1361	
23	Rudolphus II.	1361	3		
24	Engelscaeus.	1364	21	1385	13. Maij.
25	Laurentius Meilensdorfer.	1385	34	1419	1. Septemb.
26	Stephanus.	1419	4	1423	26. Decemb.
27	Thomas Chersperger.	1424	4	1428	
28	Ioannes Irnfrid.	1428	9	1443	13. Martij.
29	Benedictus.	1437	4	1441	21. Septemb.
30	Christianus Kolb.	1441	25	1467	19. Maij.
31	Paulus Pimisser.	1467	10	1477	26. Decemb.
32	Chilianus Heumader.	1477	23	1501	17. Aprilis.
33	Andreas.	1501	20	1521	19. Octob.
34	Henricus III. Sueff.	1521	11	1532	1. Nouemb.
35	Ioannes II. Eisbain.	1532	15	1547	
36	Ioannes III. Wolspecker.	1547	1		
37	Gregorius Danhamer.	1548	4	1552	
38	Georgius Rambsaur.	1552	12	1565	
39	Elias.	1565	3		
40	Domitianus.	1568	2	1570	
41	Michael.	1570	2		
42	Christophorus Held.	1572	30	1602	2. Aprilis.
43	Bernardus Schilling.	1602	8	1610	20. Aprilis.
44	Casparus Plautius.	1610	16	1627	18. Februarij.
45	Placidus Bernardi.	1627			

GLVNICENSE.

Vlgò *Glunick* cepit construi in honorem B. MARIE Virginis A. C. M. C. XXIII. à BRVNONE nobili de *Glunick*: Qui eandem fundationem dedit OTTONI Episcopo *Bambergensi*. De eodem pauca habentur annotata in scriptis. Nomina primorum Abbatum omnino desiderantur: posteriorum nuda ferè extant nomina vti sequuntur.

1	Vdalricus I. Winterholzer.	1210
2	Osso.	1284
3	Seichardus.	1314
4	Petrus.	1321
5	Vdalricus. II.	1397
6	Martinus. I.	1447
7	Wolfgangus.	1448
8	Martinus II.	1468
9	Wolfgangus II.	1478
10	Ioannes I.	1480
11	Fridericus.	
12	Vdalricus III.	1497
13	Benedictus I.	1501
14	Gregorius.	1519
15	Thomas.	1524
16	Ioannes II. Lehner.	1536
17	Ioannes III. Lûst.	1540
18	Elias.	1548
19	Gregorius II. Lochner.	1550

20	Michael Guegfelder.	1564
21	Abraham Hâgel.	1569
22	Gregorius III. Andreas.	1577
23	Michael II. Raab.	1588
24	Ioannes IV. Wilhalmb.	1603
25	Caspar Plautius.	1605
26	Valentinus.	1610
27	Maximilianus.	1612
28	Benedictus fit	
	Administrator	1621
	Abbas.	1631

Cui Dominus Deus plurimos annos addat.

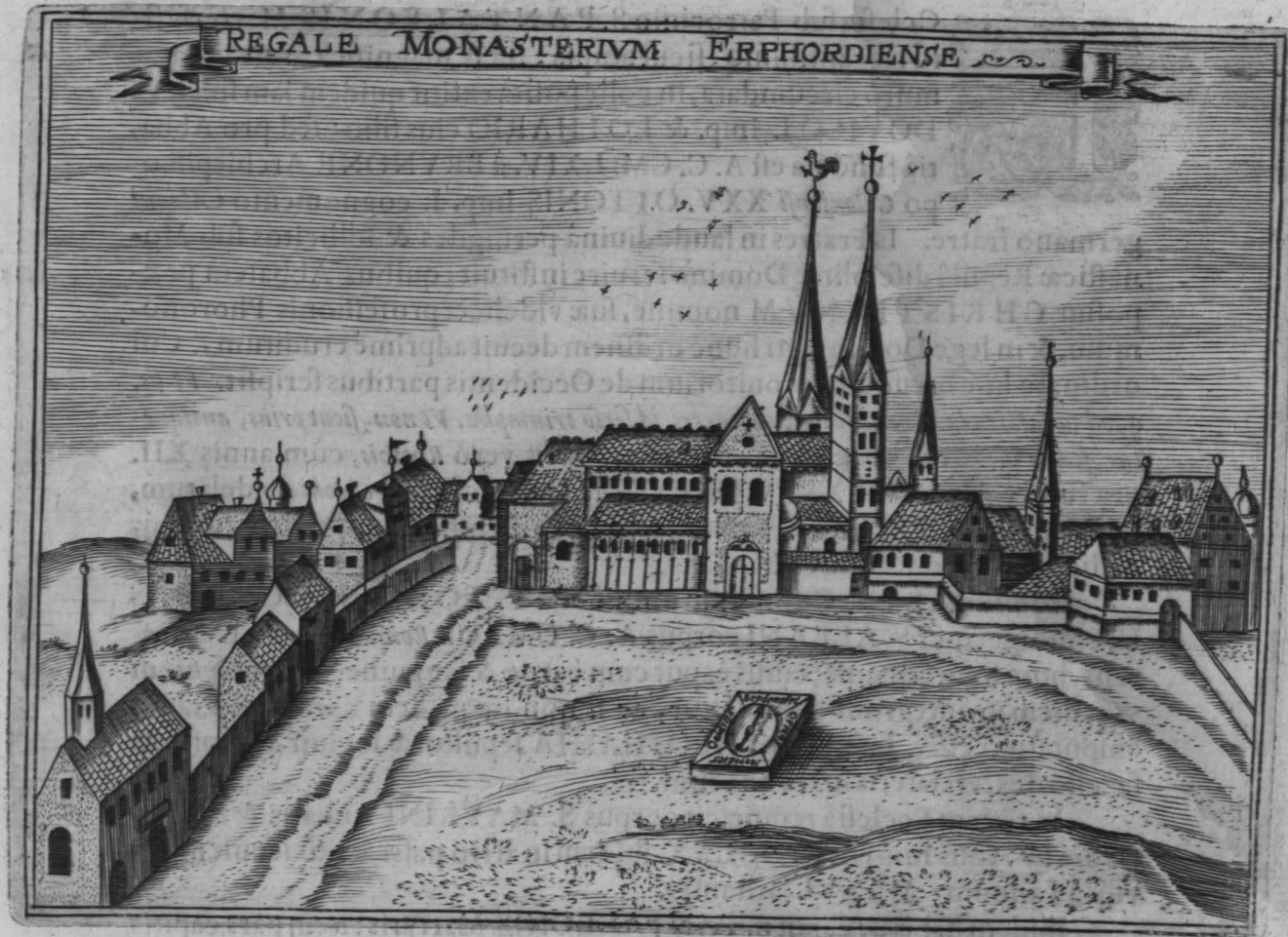
Describendum etiam fuerat perillustre LAMBACENSE Monasterium: sed extat jam in primâ parte nostræ Monasteriologiæ, ubi illud studio-
sus Lector inueniet.

Eidem nunc præest R^{mus}: & Amplissimus Dominus, D. PHILIPPVS Nagel SS. Theologiæ Doctor, S. C. M. Consiliarius Chremiphano huc postula-
tus: cuius solenni inaugurationi V. Iulij. A. C. M. DC. XXXIV. adstiti in-
dignus licet cum R^{mo}: Domino D. MAURO Abbate Mansseensi.

Cui proinde multos annos, & omnia fausta ac feliciâ apprecor. Haec
nus de Monasterijs in Austria sitis: sequuntur nunc alia quædam celebria in
Germaniâ vtraque hinc inde constituta.

1	Gregorius II. Lochner	1520
2	Elia	1548
3	Ioannes III. Luff	1540
4	Ioannes II. Lochner	1538
5	Thomas	1524
6	Gregorius	1519
7	Benedictus I	1501
8	Valentinus II	1497
9	Fridericus	1497
10	Ioannes I	1480
11	Wolfgangus	1478
12	Martinus II	1468
13	Wolfgangus	1448
14	Martinus	1447
15	Vdalsicus II	1407
16	Fridericus	1407
17	Gregorius	1397
18	Valentinus	1397
19	Ioannes	1397

Regale Monasterium SS. PETRI & PAULI Apostolorum situm in
Thuringiâ in celeberrimâ ciuitate Erphordensi mons editus ostendit. Fun-
datum fuit ducentis ferè annis post Ordinis S. BENEDICTI initium; il-
ludq; construxit ac fundauit DAGOBERTVS Francorum Rex HILDE-
BERTI Regis filius A. C. M. CCVII. dum viuente & in Gallis regnante
parente regnaret in Thuringiâ, Franciâ orientali & Hassiâ. Anno autem
Domini M. LIX. SIFFRIDVS Archiepiscopus Moguntinus, prius Ab-
bas Fuldensis Canonici qui aliquandiu locum hunc occupauerant, expulsis; disciplinam
Monasticam, quæ antea vigerat, instaurauit, & Monasterium hoc Ordini D. BENE-
DICTI restituit. Dum verò paucis post annis ædificia huius Monasterij antiqua par-
tim flammis consumpta fuissent, partim ob structuræ vetustatem corruissent, BVRCHAR-
DVS Abbas A. C. M. CII. & annis aliquot sequentibus nouum ex fundamentis con-
struxit monasterium.

In hoc Monasterio à tempore foundationis plurimi sanctitate & doctrinâ insignes vi-
ri claruerunt; Inter eos fuit RVTHARDVS huius Ecclesiæ Abbas, postea Moguntina
sedis XXIV. Archiepiscopus, Elector verò VIII. Creatus A. C. M. LXXXVIII. ex hac vitâ
decessit A. C. M. CIX.

Quod ad Monasterij structuram attinet, sciendum exterius exiguam esse apparenti-
am, ac præter templum, dum mons conscenditur nihil apparere: interius autem vbique
esse ornatum & ædificijs & picturis.

- Structurae sunt tales.
- A Est maior Ecclesia.
  - B Duæ tures in extremitate Chori.
  - C Chorus, qui Reliquijs Sanctorum, picturis, & candelabris bene est ornatus.
  - D Sacellum S. Annae sepultura Fratrum deputatum.
  - E Sacellum Corporis Christi in cæmeterio collocatum, censetur primum Thuringia
templum.
  - F Atrium templi: vulgò das Paradeiß.
  - G Via quæ ducit ad portam Monasterij.
  - H Dueria ædificia; Vulgò der grüne Hagen.
  - I Templum S. Leonardi, quondam Parochia in descensu montis.
  - K Domus pro pauperibus consanguineis Fratrum.
  - L Hospitium Comitum à Schwarzburg.

S. PANTALEONIS COLONIAE.

Ecclēsia sub Patrocinio S. PANTALEONIS Martyris sita elegantissimo, sicut ampla, ita & magnifica arcis instat, muro circumdata, in colle posita extitit quidem jam sub LVDOVICO I. Imp. & LOTHARIO eius filio; sed pro Abbatia fundata est A. C. CM. LXIV. à BRVNONE Archiepiscopo Colonienſi XXV. OTTONIS Imp. I. cognomento Magni germano fratre. Is Fratres in laude diuinā peruigiles & sollicitos sub Monastica Regulā disciplinæ Domino seruire instituit; quibus Abbatem præposuit CHRISTIANVM nomine, suæ videlicet professionis Phoronum, & in lege Domini, vti hunc ordinem decuit adprimè eruditum. Cui ordinato hoc breue commonitorium de Occidentis partibus scripsit. *Vt sis, quod vocaris cura. Gentilitati ne degeneres, id serio triumphas. Vt non, sicut prius, antiquetur, sed de virtute in virtutem ut eatur, nana.* Obijt verò Rhemis, cū annis XII. præfuiſſet A. C. CMLXV. V. Id. Octobr. Cuius corpus Coloniam delatum, in Cænobio D. PANTALEONIS, quod ipse inchoauerat, perficiendumq; ordinauerat, conditum est.

Dotatum est hoc Cænobium munificè à THEOPHANIA OTTONIS II. coniuge, quæ S. ALBANI corpus A. C. CMXCI. Romā Coloniam transferens, huic loco donauit; cuius caput cum carne & sanguine, ad præsentem vsq; diem ita integrum conspicitur, ac si non ita pridem carnificis gladio amputatum esset. Ipsa verò THEOPHANIA sepulturæ locum accepit, in sacello dexteri lateris iuxta chorum.

In eadem Ecclesiā requiescit corpus S. MAVRINI Abbatis & Martyris die IV. Idus Iunij A. C. DCLXX. ibidem in atrio passi, cuius sepulchrum vsq; ad annum CMLXVI. latitauit.

Ibidem habetur caput S. PANTALEONIS Martyris: item pars capitis S. QVIRINI Tribuni, cuius corpus *Novessij* requiescit. Item brachium S. BARTHOLOMÆI Apostoli.

In hoc Monasterio etiam necem passus est S. REINOLDVS Martyr, qui cū opificibus & fabris murarijs in structurā huius templi esset præfectus, & Mechanicos segiores ad labores vrsisset, offensas eorum incurrens, ab iisdem in fossam vrbis aquarum occultè præcipitatus, miraculosè innotuit. Nam cū cæca quædam ibidem se casu lauisset, subito recuperato visu, corpus sancti viri aquæ supernatare vidit. Fuit ex familiā CAROLI Magni, miles primò, post Ordinis S. BENEDICTI Monachus, cuius corpus à S. ANNONE Tramonium translatus fuit.

Ibidem quoq; sepulta iacet MATHILDIS OTTONIS I. Mater, humilitatis & patientiæ speculum, quæ quotidie integrum Psalterium ante Matutinas preces legere consuevit. Habuit hoc Cænobium complures doctrinā & pietate illustres viros, inter quos præcipui extiterē.

CHRISTIANVS primus Abbas, qui cū XXXVI. annis præfuiſſet, obiit A. C. CIO. XII. Kal. Aprilis. Extat Epistola BENEDICTI VII. Rom. Pont. ad eundem, quā Priuilegia Monasterio concessa per D. BRVNONEM corroborauit, & ob amorem Imp. OTTONIS II. ac THEOPHANIE Imperatricis petitionem nec non propter GVVARINI Archiepiscopi iucunditatem addidit honorem non ante concessum, quo videlicet supradictus Abbas Dalmatiam & sandalia induat, sicq; suā licentiā Episcopalem seruet honorem in secula seculorum. Præ ceteris etiam celebris fuit HELIAS V. Abbas, qui simul etiam Monasterio D. MARTINI Colonie præfuit annis XXIII. Vincentius in Speculo Historiali p. 4. l. 26. c. 14. annuerat eundem inter insignes vitæ & scientiæ Abbates illius temporis. Is insuper D. HERIBERTVM Agrippinensis Ecclesiæ Archiepiscopum ad extrema deductum oleo sacro secundum Apostoli IACOBI præceptum perunxit. simulq; corporis & sanguinis Domini Sacramentis munivit, ac visionibus clarissimis fuit instructus quod eadem infirmitate idem sacratissimus Pontifex sine du-

S. PANTALEONIS COLONIAE.

sine dubio esset à corpore migraturus. Obijt A. C. CIO. XLII. pridie Idus Aprilis: sepultus ad S. MARTINVM in sacello D. BENEDICTI. Hunc sequutus AARON, cantum nocturnalem de B. GREGORIO Pontifice à D. Apostolico LEONE compositum has in partes ipso tradente ab Italia primus attulit. Moritur A. C. CIO. LII. XIV. Kal. Decembr.

RVDOLPHVS ex Abbate S. TRVDONIS huius Cænobij X. Abbas institutus est A. C. CIO. CXXI. Turbat enim jam antè (vt ipsemet in sermone de Inuentione Thebæorum Martyrum refert) per annos aliquot Ecclesiā & Regno sub HENRICO Imp. cuius Pater HENRICVS Leodij obiit multi Episcoporum & Abbatum, & de omni ordine & gradu Clerici & Monachi expulsi à suis sedibus hac illaq; ferebantur, propter communionem Imperatoris quam vitabant, quia excommunicarat eum D. Papa CALIXTVS II. secutus in eum sententias prædecessorum suorum GELASII atq; PASCHALIS. Hac tempestate, eaq; de causā eorū, maxime quia FRIDERICI Leodiensis Episcopi electioni & consecrationi fauerent, expulsus sum & ego de Cænobio B. TRVDONIS Idus Aprilis. Feria IV. Dominica Resurrectionis, cū in eo indignus præsedissem annos XII. & duos menses, & vt puto XIV. dies; susceptusq; sum eodem anno misericorditer ab Archiepiscopo Colonienſi FRIDERICO, eiusdemq; Ecclesiæ studio & Fratrum electione positus sum Abbas in Cænobio B. PANTALEONIS extra muros Ciuitatis VIII. Idus Septembr. cū jam vacasset à IV. Kal. Ianuary. Eiusdem merinit Trithemius l. de Ecclef. script. RVDOLPHVS Abbas S. TRVDONIS in Diœcesi Leodiensi Ord. D. P. BENEDICTI natione Theuthonicus vir in diuinis scripturis iugi exercitatione peritus, & in secularibus litteris non infimè doctus, carmine valens & prosā, & Musicus excellens, nec minus opere quam scientia clarus scripsit utroq; stylo non spernenda Opuscula, de quibus feruntur: Contra Symoniacos libros VII. Chronica quoq; lib. I. Carmina multa. Cantus etiam in laude Sanctorum plures dulci & regulari melodia composuit.

S. PANTALEONIS COLONIAE

WOLBERO XII. Abbas creatus A. C. ClO. CXLVII. ingenio & eloquio clarus, utpote vir in diuinis scripturis studiosissimus, & in secularibus litteris suo tempore doctissimus, scripsit sacris Virginibus *Benedictine* institutionis in Insula *Rheni* DEO & B. MARIAE militantibus *Libros IV. in Cantica Canticorum*; quibus nominis sui memoriam posteris reliquit. Obijt V. Idus Aprilis. A. C. ClO. CLXVII.

Inter Abbates huius loci, duo etiam ex illustribus Comitibus orti extiterunt; quorum primus fuit HERMANNVS Comes *Zurphania* IX. Abbas creatus A. C. ClO. LXXXII. Hic construxit Oratorium S. Crucis. cuius inscriptio est. ANNO ClO. XC. IV. INDICTIONE I. IV. NONIS IULII. HOC ORATORIVM AB HVMI LI HERMANNO FVNDATVM. DEDICATVM EST. A. VEN. HERMANNO III. ARCHIEP. COLONIENSI. QVI DIVES COGNOMINATVS EST IN HONORE S. CRVCIS. ET DVODECIM APOSTOLORVM.

Hic etiam coronam deauratam ingentis magnitudinis in medio Ecclesiae adhuc hodie dependentem S. PANTALEONI hoc rythmo teste contulit in ipsa coronâ exarato.

Has inter gemmas HERMANNVS fulgeat Abbas,

Hoc opus Ecclesiae qui mirâ condidit arte.

Nam muros, portas & turres atq; plateas,

Quae dilecta DEO gemmis ornatur & auro,

Hinc lapides viui pressura, cede politi,

Aptantur merito virtutis ordine certo:

Surgit in excelsis urbs inclita, visio pacis,

Sorte locis iusta CHRISTVS disponit in illa.

Ipsaq; pulchra fide, diues spe, fortis amore,

Sicut sponsa viro, caelesti iungitur agno.

Hinc stabiles muri, lapides eius preciosi,

Structurae ratio loquitur praesentis & ordo:

Haece est illa fide, quam fundauere Prophetæ:

Qua per Apostolicas pandit sua menia gemmas.

Hierusalem structam sanctis in montibus urbem;

Hinc superaptantur vigiles; urbemq; tuentur.

Moritur A. C. ClO. C. XXI. anno regiminis XL.

Alter Comes fuit HERMANNVS de *Kessle* XX. Abbas effectus A. C. ClO. CC. XLII. mortuus ClO. CC. LV.

His viris eruditione ac pietate minimè cedit in praesentiarum viuens ac vigens Abbas HENRICVS *Spichernagell*, eiusdem Monasterij Abbas XLVI. & S. Vnionis *Bursfeldensis* per *Germaniam* Praesidens Principalis. Hic inter alia laborum & industriæ suæ monumenta A. C. ClO. lO. CXX. hoc difficili rerum statu & bellicis tumultibus, postridie D. LAVRENTII (qui consecrationis eiusdem erat anniuersarius, & adeptæ Abbatialis Insulae annus XIV.) tectum Ecclesiae jam ruinæ proximum renouauit, Ecclesiamq; ipsam interiorem testudine diu desideratâ condecorauit, attestantibus hoc ipsum pro perpetuâ rei memoriâ duobus distichis in arcu Chori Ecclesiae circumquaq; scriptis, quorum hic tenor est:

HENRICVS dictus Spichernagellius Abbas,

Ex Vbijs ortus formicis author erat.

Hic tectum, turremq; nouam construxit in altum,

Sit merces operis vita beata sui.

SELIGENSTADIVM.

SELIGENSTADIENSE Monasterium in Diocesi *Moguntina* situm, suo ære construxit ac dotauit EINHARDVS, AINARDVS seu EGINHARTVS, CAROLI Magni Imper. Cancellarius, vir scriptis editis clarissimus, qui SS. MARCELLINI & PETRI Martyrum reliquias *Româ Gandauum* trasferendas curauit, A. C. lO. CCC. XXVII. quas etiam varijs *Belgij* Monasterijs communicauit; vti *Hasnoniensibus*, Monasterio S. SALVII apud *Valentianas*, Canonicis S. SERVATII *Traiecti* ad *Mosam*. Fuit is primus huius Monasterij Abbas: item XV. Cænobij S. BAVONIS *Gandensis* & IX. S. PETRI *Blandiniensis*; teste *Auberto Myrab* in *Notitiâ Ecclesiarum Belgij* c. 27. & obiit A. C. lO. CCC. XLIV.

De huius Monasterij fundatore ibidem in M. SS. historia habetur, quam non neminem fabulosam iudicare non sum nescius: at quoniam complures viri docti (inter quos I. *Lipsius Monit. polit. lib. 2. c. 12. n. 12.* & *Iacobus Curio l. 2. Rer. Chronol.*) eam scriptis suis inseruerunt, eam hîc quoq; non excludendam esse censui.

Erat EGINHARTVS in aulâ CAROLO ab Epistolis vir, ut illo æuo, doctus & prudens. At quid non facit cæcus amor? in filiam Domini sui exarsit, & ipsa in eum vicissim, quid facerent? restinguunt (ut solent amantes) furtiua sui copiâ, & congressu: qui aliquandiu latuit, donec hyemante quadam nocte, cum in secretiore cubiculo EGINHARTVS fuisset, & sub ipsam lucem exire vellet, videt multam niuem cecidisse: hæret, & timet ne à vestigijs deprehendatur vir in gynæceo fuisse. Consilio & astu subuenit amica, & illum in humeros sublatum & pendentem, dulce onus tulit. Ecce ô sortem miseram; æquam tamen. Videt id fortè ex superiore domus parte auram captans CAROLVS: dissimulat, donec pleno die Principum conuentus.

SELIGENSTADIVM.

Hic rem narrat, rogatq; (at nomina suppressit) quâ pænâ famulus qui sic in Dominum, & filia quæ in patrem peccasset, digni? cui illi, Mortis? Tum vtrumq; vocat, & coram se sistit. En, inquit, hi sunt qui peccauerunt.

Tu EGINHARTE, tu Filia, qui hoc ausi estis: (nec negandi erat locus; Patrem ac Dominum, inspectorem, accusatorem, iudicem, & vindicem habebant) quid meruistis? Mortem, inquiunt illi: at CAROLVS. Tamen mitem tu Patrem, tu Dominum videte. Ignoscimus lege hac quam dicam. EGINHARTE, hanc tuam latricem vxorem ducis: concordetis estote, & mutuum deinceps inter vos ferte. Dixerat: illi à summo metu in gaudium inexpectatum translati, grates agunt, & gratulationes futuri connubij accipiunt.

Habuit hoc Monasterium præter alios præclaros viros WALTHERVM, qui ex Comitum *Tubingensium* prosapia ortus, creatus Episcopus *Augustanus* A. C. Cl. CXXXIV. cum XVI. annis vtilissimè præfuisset, resignato Episcopatu anno Cl. C. L. hic *Monachi* vitam elegit, ac religiosè viuens, post aliquot annos sanctè ex hac vitâ migravit; atq; in huius Cænobij Templo honorificè sepultus est. Est ille, qui auxilium contulit ad constructionem nostri *Abusensis* in *Brentianâ* valle Cænobij, vt infra dicemus.

BANTIVM vulgò Banth.

Bvlherrimum aspectu & situ Monasterium, in dextrâ descendens è *Voyslandia* Montanis versus *Franciam* Orientalem *Mani*, inter *Liechtenfelsum* & *Staphelstainum* oppida, dextram versus in altissimi montis vertice situm: olim insigne & nouem robustissimis turribus firmatum ac præclare comunitum castrum, primùm Baronum à *Banth*. tandem per matrimonij contractum Marchionum *Vohenburgensium*, qui latissimè tum dominabantur ad castra videlicet *Schaunburgum* & *Sonnenburgum* vsq; item ad confinia *Herbipolensium* ac ad *Gelenhusum* vsq;. In quo castro S. CHNIGVNDIS nutrita, & à S. ALBERADE educata esse legitur: nunc verò Cænobium D. BENEDICTI, Herbipolensis Diæceseos: ideo fundatum legitur in S. DIONYSII honorem A. C. Cl. LXXI. regnante HENRICO IV. Rom. Imp. ab illustri Dominâ ALBERADE Comitissâ *de Banth*, cuius maritus HERMANNVS Marchio Voburgensis in equestribus certaminibus, hastiludio siue Torneamento hodie, vt vocant, *Herbipolensi*, equestri lanceâ transfossus occubuerat, in cuius memoriam sempiternam in terris ex arce, maiorum suorum sede, domum orationis fecit, additis prædijs plurimis inter *Banthense* castrum, *Sonnenburgum* & *Schaunburgum*: fluuiosq; *Ishefin* & *Moganum* sitis. D. ALBERADIS Fundatrix in Cænobij *Banthenfis* primario templo sub arâ S. TRINITATIS sepulta dicitur. Habuit hæc filios tres, HENRICVM, OTTONEM & CONRADVM, quorum nomina thuribulo inscripta reperta sunt: quorum etiam vnus in præterfluente *Mano* trocho ludens super glacie periit; filiamq; à nobili *Centauro* de *Raizenburg* raptam ac de uirginatam, propter quam *Heydingsfeldense* Monialium Cænobium supra *Herbipolim* in sinistrâ *Mani* situm contruxit & fundauit, in quo dicta filia & filius CONRADVS humati cubant.

Fallitur autem hic *Bruschius*, qui monumentum id Alberadi soli inscribit; cum literæ, quæ primas loci origines continent, etiam mariti nomen præferant.

Erat initio utriusq; sexus Monasterium, quod cum esset paulò post primam foundationem, nescio quo casu aut infortunio miserè vastatum ac collapsum: abolitâ prius & amotâ Monialium congregatione, instauratum & redintegratum est A. C. Cl. CXXVII. à S. OTTONE Comite *Andecensi* Episcopo *Bambergensium* VIII. qui *Pomeranorum* (propterea quòd ipse primus eos in fide Christianâ imbuerit) appellabatur Apostolus. Is *Rapathon* comiti cui-dam *Wolvesuack* Cænobij prius non admodum fidei aduocato tam diu institit, donec ex eo vicissim extorqueret quidquid bonorum & prædiorum antea is per vim Cænobio abstraxerat: imò ut de suis proprijs etiam aliquid jam ad recompensationem delicti huius sui adderet. Abbatix etiam præfecit BALDVIVM ex *Prifelingen*si propè *Ratisbonam* Cænobio euocato. Templumq; dedit S. PETRO Apostolo, & S. DIONYSIO Martyri.

A. C. Cl. l. V. istud Cænobium penitus conflagrauit incendio domi nato; quod cum IOANNES *Sagittarius* Abbas medioeriter instaurasset, venerunt A. C. Cl. l. XXV. seditiosi *Ostrofrancorum* agricolæ, idemq; funditus penè denuò deuastarunt. Id satis magnificè reedificauit ALEXANDER *Rotenhan* Abbas; instituitq; in eo insignem scholam tam pro nobilibus adolescentibus, quam pauperibus quoq; pueris. Construxit & Bibliothecam ad quam per XXX. saxeos gradus ascenditur, è quibus amænissimus est prospectus in *Manum*, & in vicina oppida *Staffelstainum*, ac *Liechtenfelsum*; in ipsam item *Aldenburghensem* arcem *Bambergæ* confinem, in quâ PHILIPPVS Imp. interemptus est.

Idem multis ædificijs illustrauit vir doctus ac Religiosus D. THOMAS Abbas; qui & idæam æri incidendam ad me misit, ei que hos versus subiunxit.

Anno, mille supra, post CHRISTVM è Virgine natum.

Et sexaginta, nono, cum Coniuge Clausum hoc

Marchio de Vohburg HERMANNVS nobile fundat.

Post Romæ VRBANO cum octauo sceptrum dedissent,

Bambergæ Dornhaim: atq; PHILIPPVS ADOLPHVS ab Ernberg.

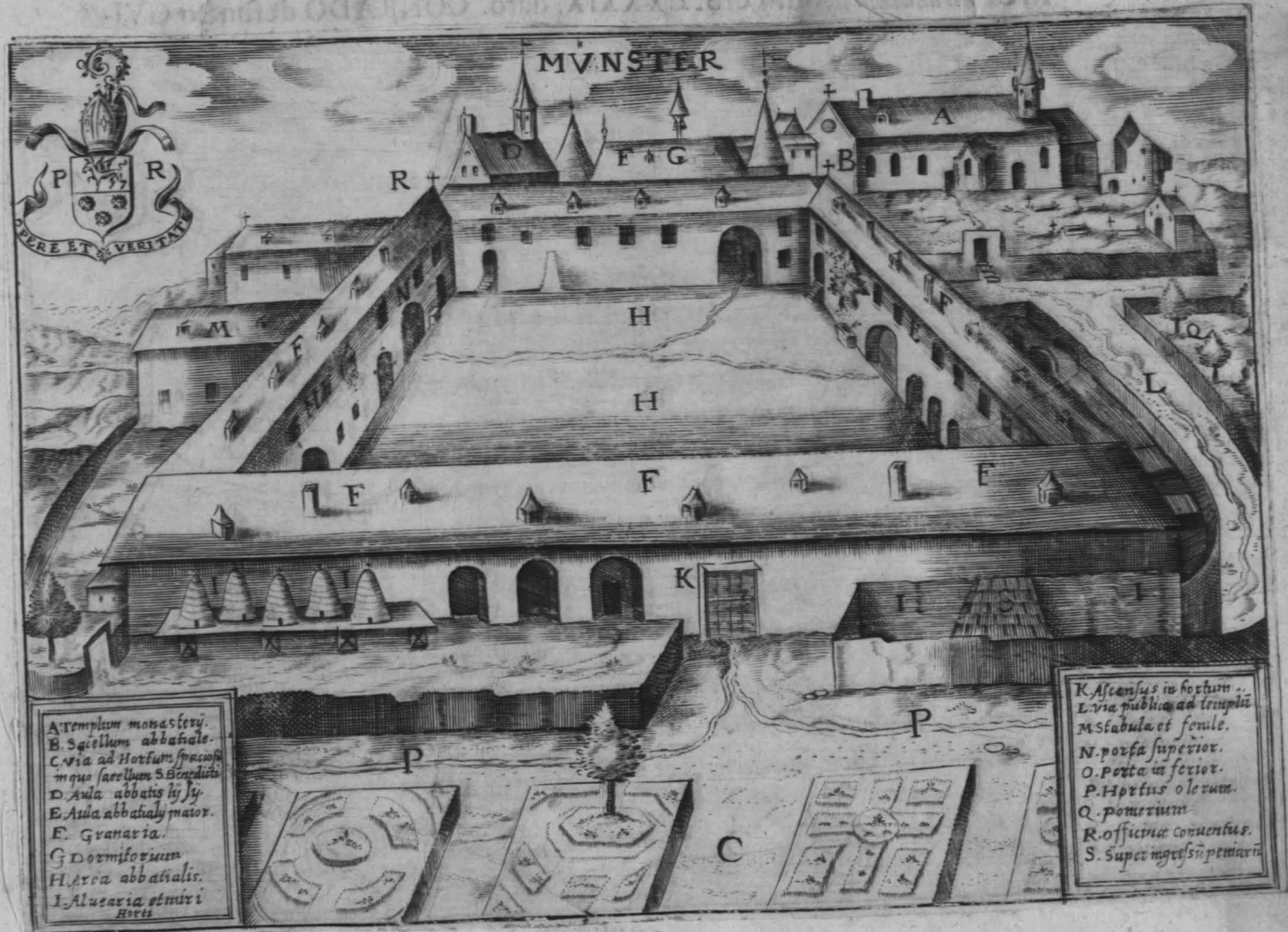
Franconiam regeret, compeferet ense Bohemos.

Inuictus Casar FERDINANDVS in orbe Secundus.

Deniq; cum THOMAS viginti quinq; per annos

Abbas rexisset, Clausum isthac forma videtur.

Idem Abbas faciebat.

Aud longè à muris vrbis *Luceburgensis*, in iugo montis, inter ruinas castri veteris *Luceburgensis*, & castri *Mansfeldici*, à Petro *Ernesto Mansfeldio*, A. C. Cl. l. XC. extructi, celebre olim exstitit Cænobium, BB. Apostolis PETRO & PAVLO primitus dicatum, post DEIPARÆ Virginis cognomento donatum, quod ob excellentiam præ ceteris eius tractus Cænobijs vulgò *Münster* est nuncupatum. Istud A. C. Cl. l. LXXXIII. à CONRADO Comite *Luceburgensi*, cui vxor fuit CLEMENTIA, HENRICI IV. Imp. filia, conditum esse, constat ex sequentibus.

CONRADVS Comes licet serò, inspiratione diuina gratiæ ad penitentiam pronocatus, Eleemosynis & ceteris pietatis operibus peccata mea redimere statui. Capi itaq; in monte hoc, ubi nullus parentum meorum prius adorauit Dominum nostrum, domum Domini in honore & veneratione Apostolorum Principis, à fundamentis construere. Quæ omnia ut magis rata essent, acta sunt annuente vxore mea CLEMENTIA, cum filijs & filiabus nostris, in præsentia Domini Metensis Episcopi HERMANNI, Anno Cl. l. LXXXIII. pridie Non. Iulij. Ego VII. HELMVS Comes de Lucelemburg, cupiens imitari patrem meum CONRADVM Comitem, & perficere quod ipse incepit. Huius confirmationis & supradictæ constitutionis chartam, ego & filius meus CONRADVS super Altare ipsius Cænobij posuimus.

Porrò CONRADVS prædictus, qui *Münsteriensem* Abbatiam condidit, in itinere Hierosolymitano A. C. Cl. l. LXXXVI. obiit. Vxor ipsi fuit, ut diximus, CLEMENTIA: ex quâ nati ADELERO, GVILIELMVS, HENRICVS, CONRADVS, & RODOLPHVS, Ioanni Bertelio FOLMARVS Abbas I. *Münsteriensis*. Ex his ADELBERO Archidiaconus Metensis, cum GODEFRIDO Bullonio ad bellum sacrum profectus in obsidione *Antiochie* A. C. Cl. l. c. perijt. Henricus de *Luceleburg* nominatur in diplomate S. AGE-

RICI *Virdunensis*, Anno cId. LXXXIX. dato. CONRADO defuncto GVILIELMVS filius, qui MACHTILDEM FREDERICI Sueviae Ducis filiam duxerat, & GVILIELMO Patri CONRADVS II. in Comitatu *Luxemburgensi* successit; vterq; in *Münsteriensi* Cænobio conditus. CONRADVS II. ex ELISABETHA, GODEFRIDI Comitis *Namuransis* filiâ, liberos reliquisse putatur, HENRICVM *Leodicensem* Episcopum, & GERTRVDEM CONRADI Comitis *Vadimontani* coniugem.

Bellis porro sauientibus inter CAROLVM V. Imp. & FRANCISCVM I. *Gallia* Regem, *Münsteriense* cænobium, à nostris hominibus, ne *Gallis* hostibus domicilium præberet, incendio absumptum est. Estq; id temporis in sepulchro fundatoris inuenta tabula plumbea, cuius hanc fuisse inscriptionem testatur *Gaspar Bruschi* in *Chronologiâ* Monasteriorum *Germaniæ*.

In nomine sanctæ & indiuiduæ TRINITATIS quiescit hic Comes CONRADVS. Hic cum inter seculi principes famâ probitatis esset celeberrimus, sepulchrum vitæ Principis adiit amore diuino succensus, indeq; rediens, diuinâ vocante clementiâ, obiit peregrinus, sepultus in terra decenter, non sua: indeq; anno dormitionis suæ secundo sublatu, anno quarto, ipso die annuæ migrationis suæ de seculo, hic fuit repositus, præsentis coniugis suæ CLEMENTIÆ, per manus filiorum suorum, ADELBERONIS Primicerij Metensis, HENRICI Comitis, CONRAD' QVE Comitis præsentis RODOLPHO Abbate, filio Comitis, quem ipse promissorem & ordinatorem huius loci statuerat. Facta sunt hac regnante, permissu DEI HENR' CO Tyranno damnato, ac pia memoria GREGORIO Pontifice Romano. Obijt autem VI. Idus Augusti, anno Dominica incarnationis millesimo octogesimo sexto.

Ceterum CAROLVS V. Imp. monachis *Münsteriensibus* Xenodochium pauperum, basilicæ S. IOANNIS Baptiste contiguum, atq; in ipsâ vrbe *Luceburgensi* situm, cænobio nouo excitando, postmodum donauit, quod hodie ædificijs ac disciplinâ monasticâ est illustre. Plura qui volet, IOAN-

NEM Bertelium, in historiâ *Luceburgensi* consulat.

ETAL ob solitarium intra montosos anfractus locum, & miraculosam DEIPARÆ V. MARIÆ Imaginem religiosissimum pariter, & celebratissimum Monasterium, cuius origo ex Archiuis eiusdem loci descripta, talis extitisse fertur. Imperator LVDOVICVS IV. cum propter nimias impensas, quas in *Italiâ* fecerat, ita vt ei jam necessarij sumptus pro reditu in *Germaniam* deficerent, admodum sollicitus esset, venienti quadam die ad sese Monacho, & spem facienti, illum ex his malis emerfurum, eâ conditione, si postquam in *Germaniam* redisset, Monasterium in loco suæ ditionis, quod dicatur *Ampherang*, in honorem DEI & beatissimæ Virginis MARIÆ extrueret, fidem dedit, se illud sedulo executurum, & Cænobium in prædicto loco sibi tunc ignoto conditurum. Quamobrem illico à quodam Regulo *Italiæ*, quem vna cum ditione suâ libertatis iure donauit, magnam pecuniæ vim accepit; ita vt oppignorata omnia redimere posset. In *Germaniam* itaque reuersus, in *Partenkirchen* à quodam suo venatore Magistro, *Henrico Vend* nomine, exceptus est, ex quo de loco illo *Ampherang* quæsiuit; Cumq; ille in viciniâ jam esse diceret, eoq; Imperatorem deduceret, iussit Imperator illic ligneam domunculam pro venatore ædificare, siluamque inibi, olim latronum receptaculum, extirpari, & ita Monasterium, quod promiserat, erigi in honorem B. MARIÆ Virginis, posuitq; primum lapidem, simul quoque offerens effigiem B. MARIÆ Virginis ex alabastro factam, quam illi Monachus in *Italiâ* dederat, quæ vsq; hodie adhuc ibi ostenditur, in die S. *Vitalis* Martyris. Anno M. CCC. XXX. Instituitq; Abbatiam S. BENEDICTI pro XX. Monachis, quorum XIV. Sacerdotes esse deberent. Primus Abbas ex Monasterio *Reichenbach* huc positus, nomine FREDERICVS *Henrichreuter*, post cuius obitum Priorem in *Nidernaltaich*, nomine

mine EBERHARDVM, Abbatem huius loci fecit. Posuerat eodem loco tredecim Equites auratos emeritos; quorum vnus Magister ac superior esset, vna cum conjugibus eorum, ac aliquot viduis, quibus æquæ ac Sacerdotibus omnia ad vitæ sustentationem necessaria præberi ordinauit, atque hoc Cænobium vocauit E T A L. Durauit hæc constitutio vsque ad obitum Imperatoris; postea filij ipsius bona illa & redditus ad se rapiebant, ita vt oportuerit illos milites hinc aliò migrare.

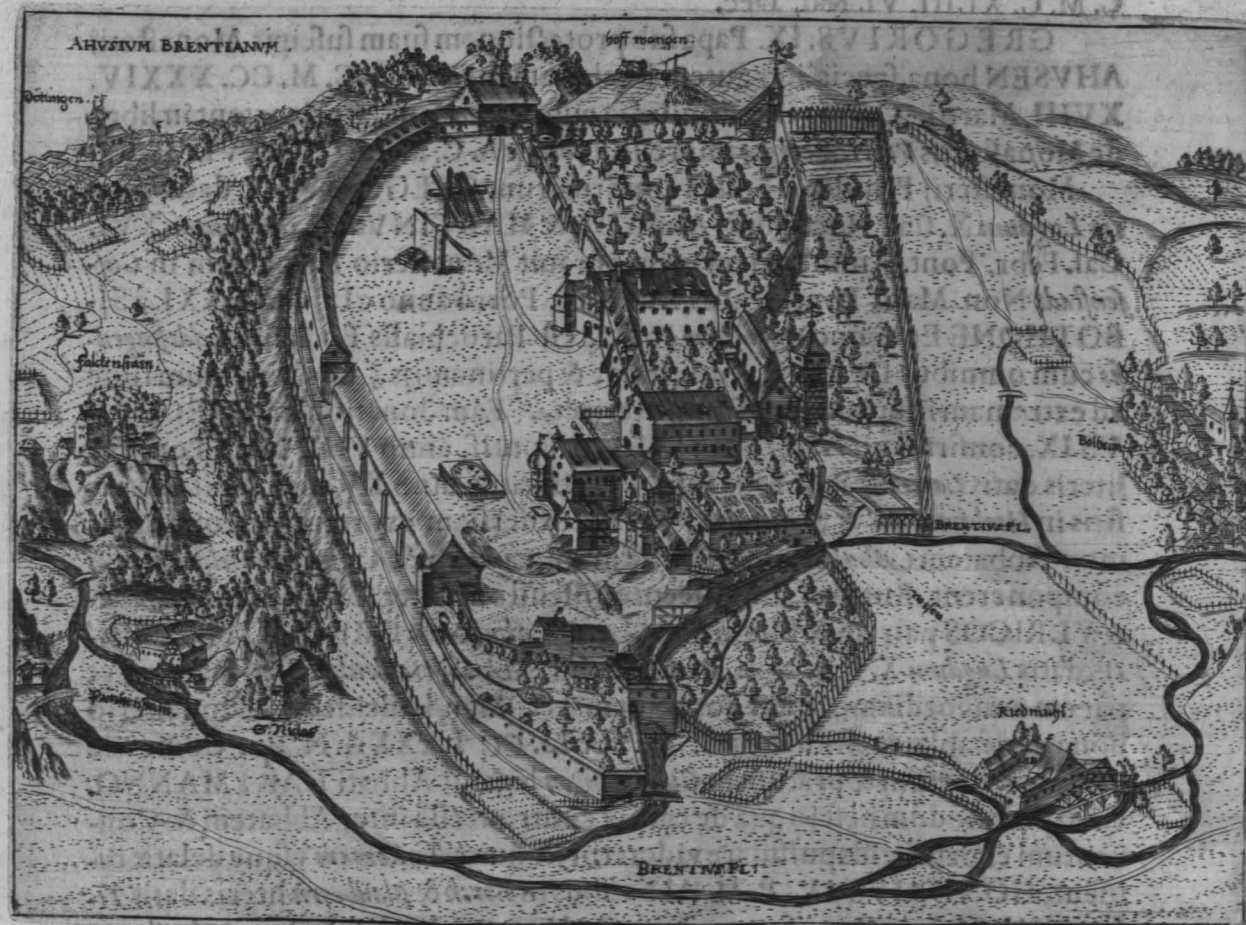
Porro LVDOVICVS Imperator dedit huic Monasterio Comitatum *Möringen*, cum omnibus attinentijs suis, Aduocatiam in *Lauterpach*, in *Hademaringen*, XXI V. librarum *Monacensium*, comitatum in *Pstengauu*, cum omnibus attinentijs, & cum Aduocatiâ *Raitenbuech* & *Staingaden* Aduocatiam in *Häbach*; ablata post per filios LVDOVICI & alienata. Anno M. CCC. XXXII. Imp. LVDOVICVS emit in ipso die S. VITI ab VLRICO de *Schöneck*, Episcopo *Augustensi*, Præposito, Decano, totoq; Capitulo castrum ESCHLOCH & forum MVRNAV, cum omnibus attinentijs suis, cum Ecclesijs ESCHLOCH, STAFFLSEE, HVGELFINGEN, quæ omnia huic Monasterio dedit, Anno M. CCC. LVIII.

Insuper Ecclesias LAUGINGEN, GVNDELINGEN, ambas MÖRINGEN, MENCHINGEN, EGLINGEN, ANDORF, STAFFELSEE, & ESCHENLOCH, diæcesis AVGVSTENSIS, incorporari, donari, nec non vniri procurauit, accedente consensu HENRICI Episcopi & Capituli AVGVSTANI, vti patet ex literis, datis Anno M. CCC. XLI. Eandem incorporationem postea confirmauit EVGENIVS IV. P. M. Anno M. C. D. XXXVI.

Ipsam verò Monasterium confirmatum est ab VRBANO V. Pont. Max. sub Abbate CONRADO *Kumersprucker*, qui hanc confirmationem ipse Romæ reportauit, Anno M. CCC. LXIII. Non. Maij, Dominicâ post inuentionem S. Crucis, præsentibus illustrissimis Principibus D. Stephano, Duce *Bauariæ*, Seniore, cum coniuge sua *Margarethâ*, nec non filijs suis, Stephano, Friderico & Ioanne, cum conjugibus eorundem. Ecclesia hæc, quam prædicti Principes largis suis muneribus profecuti sunt, in honorem beatæ MARIE Virginis sollemniter dedicata est à venerabili in CHRISTOD. PAVLO, *Frisingensi* Episcopo, ad cuius Diæcesim pertinet, sub VRBANO V. Pont. Max. & CAROLO IV. Interfuerunt præter supradictas personas CONRADVS Abbas in *Tegernsee*, STEPHANVS Abbas in *Eberßperg*, CONRADVS *Kumersprucker*, Abbas in ETAL, VLRICVS Præpositus & Archidiaconus in *Raitenbuch*, CONRADVS Præpositus in *Pollingen*, VLRICVS Præpositus in *Scheßlern*, VLRICVS Præpositus in *Beulberg*, CONRADVS Præpositus in *Schlehdorff*, & quinque Canonici *Frisingenses*, &c. cum alijs.

Idem CONRADVS Abbas à BONIFACIO IX. P. M. impetrauit facultatem, vtendi mitrâ, baculo pastoralis, sandalijs & alijs Pontificalibus insignijs, Anno M. CCC. XXCIX.

ABBATVM huius loci series habetur in Metropoli *Salisburgensi* *Hundj* per *Genuoldum* auctâ.

HVSIVM (hodie corruptâ voce, ANHVSIVM dictum, quo nomine aliud nostri Ordinis Cænobium ad *Vernicum* amnem in *Rhiesâ* fundatum est A. C. c. l. LVIII. ab ERNESTO. *Altenruhedingensi* Comite, eiusq; sororio HARTMANNO, Barone de *Lodenburg*) in valle *Brentianâ* amænissimâ *Sueniæ* traui, ad amnem *Brentium*, qui ad *Regij Fontis* Cænobium exoriens ob sapidorum piscium præstantiam inter cæteros huius Regionis amnes facile primas tenet, & nunquam etiâ gelidissimâ hyeme congelatur, atq; non procul *Gundelfingâ* *Danubio* miscetur. Situm est in Diæcesi *Augustanâ*, milliaria ferè quatuor à potenti *Sueniæ* ciuitate *Vlmâ* distans, quinq; verò à *Garmundâ* & *Nordlingâ*, à *Giengâ*, vno *Lauringâ* tribus.

Fundatum legitur circa A. C. c. l. CXXV. in honorem S. MARTINI Episcopi, à MANEGOLDO Comite Palatino *Tubingensi*, eusq; filijs WALTHERO (postmodum Episcopo *Augustano*) atq; MANEGOLDO, ADALBERTO, & VLRICO, Comitibus. Inchoatum autem primò erat in pago *LANGENAW*. qui duobus milliarijs ab *Vlmâ* distat, & eiusdem Magistratui hodie parer, duo Tempia, longè inter se distantia, intra se habens. Huius Pagi Parochiâ decimisq; Fundatores primum Abbatem munificè donarunt. Translatum verò est à primi Fundatoris MANEGOLDI filijs, auctoritate potissimum WALTHERI jam Episcopi *Augustani* in vallem *Brentianam*; quod maior ibi lignorum & aquæ copia, vbertasq; esset: imò (vt ipse in litteris foundationis testatur) maioris quietis & à populorum concursu securitatis gratiâ.

Eam translationem EVGENIVS III. approbavit A. C. c. l. CXLIX. III. Kal. Febr. Foundationem HONORIVS II. A. C. c. l. CXXV. V. Kal. Decembr. & INNOCENTIVS II. confirmarunt.

INNOCENTII Successor CÆLESTINVS itidem II. Priuilegium dedit A. C. M. C. XLIII. VI. Kal. Dec.

GREGORIUS. IX. Papa sub protectionem suam suscipit Monasterij AHVSEN bona, specialiter autem Ecclesiam in *Nauue*, A. C. M. CC. XXXIV. XVIII. Martij. Omnia ista Priuilegia cum literis Fundatoris extant in libro de Monasterijs *VVirtembergie* impresso *Tubinga* A. C. M. Io. CXXXVI.

Monasterij Priuilegia postea confirmarunt GREGORIUS X. datis litteris *Lugduni* X. Cal. Nou. Pont. Anno III. & MARTINVS V. *Constantia* XVI. Cal. Febr. Pont. Anno I. Idem incorporauit Monasterio Parochiam in *Gusfensstade* Non. Maij, Pontificatus Anno IV. Porro anno cIo CC. XXXI. à SIBOTHONE Episcopo *Augustano* collata est Parochialis Ecclesia *Heldefingen* cum omnibus Decimis, redditibus, & pertinentijs; ne Cænobium tunc ad extremam inopiam redactum interiret. Eam donationem GREGORIUS IX. confirmauit *Perusij* V. Cal. Octob. Pontif. anno VIII. Idem Pontifex literis datis *Laterani* VII. Idus Iulij, Pontificatus anno XV. mandauit Præpositis in *Herbertingen* & *Stainheim*, vt controuersiam exortam de confinibus inter Abbatem *Ahusanum* & Abbatem de *Camberg* & Comites *Helffensteinios* componerent. Rursùm aliâ glisciente diffensione inter Comites *Helffensteinios* VLRICOS patrem & filium & Abbatem *Ahusanum* GREGORIUS X. literis datis *Lugduni* X. Kal. Nou. Pont. an. III. Abbati *Haidenhaimensi* mandat, vt pacem concordiamq; inter eos reformaret. Mandauit idem vt Monasterio bona variè ablata restituantur. A. C. cIo. CC. LXXXII. N. *Apa* Comes de *Vaimingen* hortum & pratum in *Gundelfingen* legauit Abbati HARTMANNO. Cum postmodum nescio quâ de causâ controuersia inter Abbatem & Conuentum exortatius pullulare videretur, & quærelæ *Romam* vsque delatæ fuissent, HONORIUS IV. P. M. Abbatibus in *Lorch* & *Blaubeirn* literis datis *Tibure* VIII. Id. Iulij, Pontif. anno I. id est. M. CC. LXXXVI. demandauit, vt eam componerent.

Deinde A. C. M. CCXCI. *Sifridus Morhardus*, eiusq; vxor *VViba*, duobus agri iugeribus donauerunt Abbatem WALTHERVM, sitis in *Lenhenbüfel* in *Nauue*. Eodem anno NICOLAUS IV. indulgit vt tempore interdicti Missæ celebrari possint in dicto Monasterio. Datum *Roma* apud S. MARIAM MAIOREM XII. Cal. April. Pontif. anno III. Idem mandauit Abbati *Blauburensi*, vt procuraret bona Monasterij *Ahusani* varijs casibus abalienata redimi &c. Quod Idem decreuerunt posteris annis IOANNES XXII. *Auenione* datis litteris pridie Nonas Martij Pontif. anno X. mandans Abbati *Blauburensi* vt oppignerationem bonorum Monasterij *Ahusani* annihilaret: & BENEDICTVS XII. qui dato diplomate itidem *Auenione* VIII. Idus Iulij, Anno II. Pontif. rescripsit ad Abbatem *Kambergensem*, vt omnibus modis procuraret reductionem bonorum oppigneratorum ad Monasterium *Ahusanum*.

A. C. cIo. CC. G. XI. VI. Nonas Iulij. *Ludonicus* Comes de *Oettingen* ius præbendæ alicuius in *Döttingen* & *Heuchlingen* cum *Hubâ* adiunctâ dono dedit Abbati *Ahusano*. Eodem anno confirmata est hæc donatio à FRIDERICO Episcopo *Augustano* XVII. Decemb. *Augusta*. Sequenti año cIo. CCC. XII. VI. Kal. Maij idem Episcopus licentiam dedit Abbati *Ahusano*, vt aliquis Conuentualium vices *Parochi* in *Döttingen* subire possit; & reditus *Parochia* in vsus Monasterij conuertat & transferat, quo melius sustentari possint. A. C. cIo. CCC. XX. X. Nou. FRIDERICVS Abbas & Conuentus in *Lorch* vendiderunt Abbati & Conuentui *Ahusano*, omnia sua iura, decimas, redditus, hubas, molendinum, piscinam, ius Patronatus *Parochia* cum omnibus snis pertinentijs in *Bolheim* pro CD. libris Halensibus. Ab eodem Abbate consecutus est CONRADVS Abbas *Ahusanus* ius Patronatus in vicinâ villâ *Döttingen*; quo item anno (nempe cIo. CCCXXVII. XII. Martij) permutatio facta est bonorum in *Döttingen* & *Alchdorff* inter Monasteria *Lorch* & *Ahusen*.

Posthæc

Posthæc A. C. cIo. CCC. XXXI. XII. Idus Martij, FRIDERICVS Episcopus *Augustanus*, dedit das *Gartengelt* in *Nauue*, & redituum villæ, *genannt der Münchhoff von Stainheim* in villâ *Erstetten*. *Vlricus Nagengast* vendidit Abbati *Ahusano* pratum ad *Brentium* & agellum in *Hausgaig* pro tribus libris Halensibus XI. Iunij A. C. cIo. CCC. XXXVI. *Conradus Schnapper* legauit eidem Monasterio sua bona in *Nauue*, *Altheim*, & *Berthlingen* XVII. Augusti A. C. L. CCC. XXXVI. CAROLVS IV. Imp. Capellam S. CRVCIS in *Vlmensi* ciuitate & foro vinario sitam: cum omnibus pertinentijs dedit Abbati *Ahusano* A. C. M. CCC. LIII. XI. Cal. Octobr. consentientibus Electoribus Imperij, è quibus speciales litteras dederunt eodem anno XXV. Nouembr. *Moguntinus*, *Coloniensis*, ac *Rupertus C. Palatinus Rheni* Elector. Eandem donationem postea confirmauit RVPERTVS *Rom. Imp.* A. C. cIo. CD. I.

ANSELMVS Episcopus *Augustanus* (qui præesse cæpit A. C. M. CD. XI.) ad Capellam S. NICOLAI extra muros Monasterij sitam XL. dies Indulgentiarum dedit. FRANCISCVS & MARCVS Cardinales C. dies Indulgentiarum contulerunt. Festum Dedicationis eiusdem Capellæ de festo omnium SS. in commodius tempus, nempe in fer. III. post Dom. *Misericordia Domini*, translatus est A. C. M. CD. IV. Demum A. C. M. CD. LXXI. XVIII. Cal. Octobr. Decima in *Falckenstain*, *Rödern*, *Rottfelden*, *Iungholz*, *Berg*, *Mysenbrunn*, *Sysenbrunn* Monasterio *Ahusano* incorporata sunt, FRANCISCO Cardinale S. EVSTACHII *Ratisbona* residente eandem incorporationem confirmante. Circa hæc tempora in eodem Monasterio floruit vir doctus LEONARDVS Monachus, qui carmine celebravit laudes HENRICI Fabri Abbatiss *Blauburensis*, A. C. M. CD. XC.

Cænobij res valde tenues & afflictæ erant ab anno M. CD. XLVIII. vsq; ad M. D. quippe combusti, Ciuitatibus Imperij, & Nobilitate bellum inter segerentibus. Quod tamen magnâ ex parte à cineribus præclare instaurauit IACOBVS Abbas. Eius quoque Successor IOANNES Cænobij rem augens, idem varijs substructionibus exornauit. Iterum grauisissima damna perpeßum est in seditione rusticorum A. C. M. Io. XXV. donec decennio post religione ab VLRICO *Virtembergensium* Duce mutata eiectis Abbate & Monachis, (qui etiam omni suo iuri quod habebant ad Monasterium, in scriptis renunciare compulsi sunt) penitus desolaretur, vsque ad A. C. M. Io. XLVIII. quo ONVPHRIVS *Schaduzius* (huius primùm loci professus, sed postmodum A. C. M. Io. XXXVI. quod Fidem Catholicam, & professionem monasticam deferere nollet, eiectus: *Augusta Vindel.* in Monasterio SS. VDALRICI & AFRÆ stabilitatem promittens) mense Ianuario Abbas constitutus est. Verum A. C. M. DLVIII. eodem mortuo, & *Luteranismo* iterum introducto Pseudo-abbates vxorati extitere, vsq; ad A. C. M. DC. XXX. quo edito Cæs. FERDINANDI II. Monasterium V. Septemb. restitutum est, electo in Abbatem CAROLO *Stengelio* prædicti Monasterij SS. VDALRICI & AFRÆ professò & Oeconomo, XVI. Decembr. atque XXI. Eiusdem mensis die, qui erat Dominica infra octauam Natiuitatis CHRISTI, *Dilinga* in Templo Academico P. P. Societatis IESV, solenniter consecrato à Rymo. & Illustrissimo Principe ac Domino D. HENRICO Episcopo *Augustano*; assistentibus eidem Rymo. D. GEORGIO Episcopo *Philadelphienf.* & Suffraganeo *Eystettens.* & D. SILVANO Abbate in *Fultenbach*. Qui deinde in bello *Germanico* sub persecutione *Sueciæ* exul factus XXVI. Februarij M. Io. CXXXII. tribus mensibus & tribus hebdomadibus *Schvvaiz* in *Tirol* delituit: inde *Salisburgensi* ad D. PETRI, æquè tanto tempore commoratus est. Denique in *Austriâ* superiore & celeberrimo *Chremphanensi* Monasterio per duos integros annos & semestre tempus valde honorificè & liberaliter habitus, A. C. M. Io. C. XXXV. XIV. Augusti redijt ad Monasterium, quod omninò ferè desolatum

AHVSIUM BRENTIANVM.

desolatum inuenit: ita ut nulla penitus integra Janua, ne porta Monasterij quidem infracta permaneret, nulla fenestra aut ferra, ut de supellectile ta- ceam, quæ penitus nulla nec sacra nec profana remansit. Nihilominus in maximâ rerum omnium penuriâ, pro viribus loca magis necessaria instau- rare, diuina officia conuentualiter quotidie celebrare non cessat: donec aliquando Deo largiente maiora opera moliri

liceat.

CATA-

CATALOGVS ABBATVM AHVSII BRENTIANI.

Nu- mer.	Nomina.	Elect. Anni.	Âni regi.	Obitus. Anni	Dies.
1	Sigefridus.	1143			
2	Vdalricus.	1181			
3	Degenhardus.	1231			
4	Hartmannus,	1282			
5	Waltherus.	1291			
6	Conradus.	1305			
7	Henricus de Werda.	1336			
8	Henricus de Gadelbach.	1353			
9	Georgius de Sundtheim.	1373			
10	Iacobus I.	1390			
11	Nicolaus.	1410		1446	
12	Georgius II. de Sundtheim.	1450			
13	Martinus.	1468		1487	2. Iunij.
14	Vlricus II.	1474			
15	Iacobus Pfeffer.	1478	23	1501	23. Aprilis.
16	Ioannes Weidenkranz.	1501	16	1517	
17	Ioannes Mannius II.	1517	5	1522	25. Aprilis.
18	Ioannes Agricola III. Vacauit XII. Annis.	1522	14		
19	Onophrius Schaduz.	1548	10	1558	11. Septemb.

Posthac caruit Monasterium legitimis pastoribus, subintroducitis Lute- ranis Pseudo Abbatibus uxoratis; donec edicto Caesaris FERDINANDI II. Catholicis restitueretur.

20| Carolus Stengelius. | 1630 |

INDEX MONASTERIORVM.

A V S T R I Æ.

I. CHREMIPHANIVM.	An. 777.
2. MELICVM.	1028.
3. GOTTWICVM.	1072.
4. GARSTEN.	1082.
5. SEYDENSTETEN.	1107.
6. GLVNIK.	1123.

LAMBACENSE & MANSEENSE extant in primâ parte.

I N G E R M A N I A.

SUPERIORE ET INFERIORE.

I. S. PETRI ERPHORDIÆ.	707.
II. SELIGENSTADIVM.	826.
III. S. PANTALEONIS COLONIA.	865.
IV. BANTHVM.	1071.
V. MINSTER LVXEMBURGI.	1083.
VI. ETAL.	1330.
VII. AHVSIVM BRENTIANVM.	1125.

F I N I S.